BIBLIOTECA CENTRALĂ REGIONALĂ Hunedoara-Deva

● În acest număr ● În paginile ● În acest număr 3 4 5 ● În paginile ● În acest număr ● În paginile ● În acest număr

CONȚINUT ȘI MODALITĂȚI ÎN PROZĂ

SĂ DISCUTĂM DESPRE TINEREȚE, EDUCAȚIE, RĂSPUNDERI

SPORT

CERCUL ȘTIINȚIFIC ÎN VIAȚA ELEVILOR

Găsesc elevii, în cercul științific răspunsuri la problemele care îi preocupă, cadrul potrivit dobîndirii primelor deprinderi pentru o activitate creatoare?

CITIȚI, în pagina a doua, părerile profesorilor și elevilor care au participat la „masa-rotundă" a ziarului.

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Scînteia tineretului

ORGAN CENTRAL AL UNIUNII TINERETULUI COMUNIST

ANUL XXIII, SERIA II
NR. 5495
6 PAGINI – 25 BANI
JOI
19 IANUARIE 1967

CONTEMPORANI CU CINCINALUL

ANGAJAMENTE ÎN ÎNTRECEREA SOCIALISTĂ

Noi trepte spre perfecționarea activității economice

F. M. U. A. București

Cu prilejul dezbaterii cifrelor de plan pe 1967, colectivul Fabricii de mașini-unelte și agregate București, călăuzindu-se după indicațiile recentei plenare a C.C. al P.C.R. s-a angajat să realizeze peste planul anual:

- **2 000 000 lei la producția globală;**
- **1 800 000 lei la producția marfă vîndută și încasată;**
- **1 la sută la productivitatea muncii;**

Un obiectiv însemnat al an-

(Continuare în pag. a V-a)

Uzina „Electroputere"

Dornici să contribuie din plin la înfăptuirea sarcinilor stabilite de recenta plenară a C.C. al P.C.R., la realizarea unor produse de înaltă tehnicitate, la care tona de metal să prezinte un grad ridicat de prelucrare, constructorii de mașini de la Uzina „Electroputere" — Craiova s-au angajat să livreze peste prevederile planului pe acest an:

- **20 motoare electrice;**
- **2 generatoare electrice;**
- **50 M.V.A. transformatoare de forță.**

(Continuare în pag. a V-a)

Sus, pe pîrtia Clăbucetului...

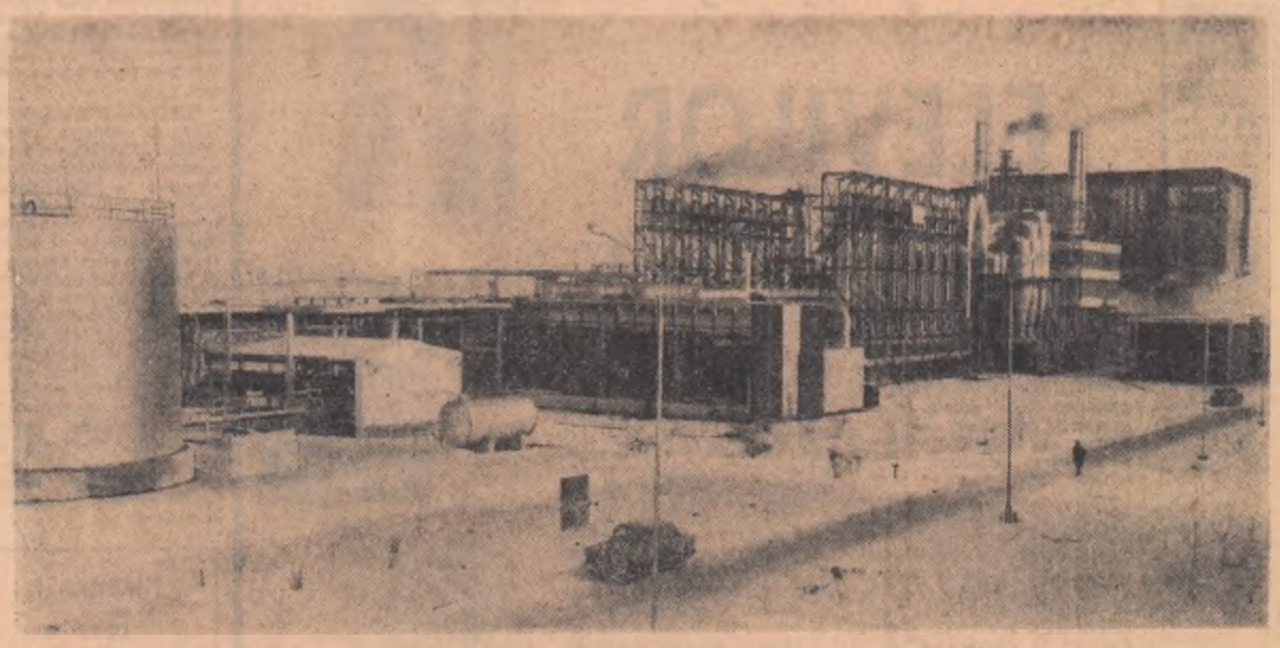

Uzina chimică Pitești — Foto: I. CUCU

PROCES REBUTURILOR

DEȘI METALUL E GREU, PIERDERILE SE CLASEAZĂ UȘOR

● Siderurgiștii ieșeni din martori ai acuzării — judecători ● Un bun cîștig: sudarea capetelor... de „acuzare" ● Știința și tehnica avansată în completul de judecată ● Participant activ la înlăturarea „apărării" — organizația U.T.C. ● Un mijloc de combatere a rebutului în buzunarul fiecărui muncitor

Începem investigația la Uzina metalurgică din Iași prin stabilirea anumitor „reguli de procedură", pentru că, aici, mai rar se aude cuvîntul „rebut" și mai des „declasate". Iată ce ne spune în această privință Lexiconul tehnic român, în volumul 6, pag. 57:

„Declasat: calitate a unei materii prime, a unui material sau a unui produs semifinit sau finit, de a nu mai corespunde condițiilor tehnice prescrise în standarde în normele interne sau în caietele de sarcini".

La U. M. Iași, declasatele sînt în general țevi strîmbe, ovalizate, țevi care prezintă defecte de sudare pe diferite lungimi. Unele se taie și se îndreaptă pe mașini speciale. Altele devin rebuturi. Și într-un caz și în celălalt, efectul final este același, cheltuieli în plus. În anul trecut proporția declasatelor în producția totală a fost de 6,5 la sută. În comparație cu cifrele din primii doi ani de activitate, acest 6,5 la sută reprezintă un progres. Dar față de valoarea producției anului 1966 — milioane de lei pierderi.

— *Dat fiind sarcinile sporite ale anului 1967 mai ales în ceea ce privește calitatea — ne spune tovarășul NICOLAE LACEA, șeful serviciului plan — cifra declasatelor trebuie să scadă și mai mult, mai precis la 6 la sută.*

Este în concordanță această cifră cu efortul pe care-l fac oamenii din uzină în direcția îmbunătățirii calității producției și a produselor, și pentru atingerea unor cifre de rebut cît mai apropiate de zero? Reprezintă aceste cifre realitatea, sînt ele un factor mobilizator în stimularea intereselor oamenilor de a lucra fără greșeală? Nu este oare aceasta o expresie a concepției, devenită anacronică, că fără rebuturi nu se poate lucra?

Ing. ARTUR IOAN

(Continuare în pag. a II-a)

UN NOU CONCURS CU PREMII AL ZIARULUI NOSTRU

Timpii generoși în care trăim aduc în cea mai strictă actualitate o expresie tradițională a poporului român: bucuriile personale și ale celor apropiați se cer împărtășite și altora. Este și motivul pentru care ziarul nostru își deschide din nou coloanele sale cititorilor invitîndu-i să ne împărtășească bucuriile lor zilnice, cît și cum din munca lor și a tovarășilor lor contribuie la îndeplinirea marilor obiective ale societății noastre, stabilite pentru cincinal.

CONCURSUL ESTE DESCHIS TUTUROR CITITORILOR ZIARULUI NOSTRU, MEMBRILOR CERCURILOR LITERARE, CARE POT PARTICIPA CU REPORTAJE, ÎNSEMNĂRI, ARTICOLE, INFORMAȚII, PORTRETE LITERARE, POEZII, FOTOGRAFII.

Faptele de muncă constituie cea mai convingătoare și mai fidelă carte de vizită a oricărui om. De aceea, în materialele pe care le veți trimite ziarului nostru vă rugăm să ne scrieți despre asemenea fapte, definitorii pentru profilul dv. etic și al tovarășilor la care vă veți referi, fapte de muncă și eroism cotidian, fapte civice înaintate, de înalta comportare în viața de familie și în viața socială.

CONCURSUL ESTE ORGANIZAT ÎN DOUĂ ETAPE, DOTATE FIECARE CU PREMII. PRIMA ETAPĂ, CARE ÎNCEPE LA DATA DE 20 IANUARIE, VA FI ÎNCHEIATĂ LA 2 MAI „ZIUA TINERETULUI DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA".

Premiile vor fi acordate atît pentru calitatea redactării articolelor cît mai ales pentru conținutul lor în fapte deosebit de semnificative. Articolele vor fi trimise pe adresa redacției ziarului „Scînteia tineretului", Piața Scînteii nr. 1, cu mențiunea: Pentru concursul **„Contemporani cu cincinalul".**

La sfîrșitul primei etape vor fi acordate următoarele premii:

PREMIUL I: O EXCURSIE ÎN STRĂINĂTATE PRIN O.N.T. CARPAȚI
PREMIUL II: OBIECTE ÎN VALOARE DE 1 000 LEI
PREMIUL III: OBIECTE ÎN VALOARE DE 750 LEI
10 MENȚIUNI ÎN OBIECTE ÎN VALOARE DE 250 LEI FIECARE.

Cele mai bune materiale vor fi publicate, acordîndu-se prioritate atît calităților amintite mai sus cît și ordinei sosirii lor la redacție.

Surîsul copilăriei

PRO ȘI CONTRA

ARTĂ PENTRU... DEPOZITE?

● Ce ne spun tovarășii MIRCEA DEAC, secretar al Consiliului Artelor Plastice din C.S.C.A. și SPIRU CHINTILĂ, președintele Fondului Plastic, despre soarta nefirească a unor creații artistice

Motivele care ne-au determinat să alegem, drept a doua temă a dezbaterii noastre la rubrica „Pro și contra", drumul pe care îl urmează creația plastică a zilelor noastre aproape nu mai trebuiesc demonstrate. Cartea — în tiraje de masă, filmul, cîntecul, teatrul ajung, cotidian și în cele mai multe cazuri cu punctualitate la întîlnirea cu publicul larg, cu omul care are nevoie de frumosul artistic. Întrebarea „ce se întîmplă cu pictura, sculptura, grafica, arta monumentală?" este, deci, firească. Se deschid periodic expoziții personale sau cu o mai largă participare numerică. Dar cîți dintre cei două mii de artiști ajung, măcar astfel, să se întîlnească cu publicul — și pentru cît timp? Stînd să socotim, răspunsul este de natură să ne pună de la început cîteva semne de întrebare.

Iată, deci, un motiv foarte serios care determină discuția. Dar mai sînt încă multe altele, și printre ele l-am cita, poate pe cel mai important: pătrunde plastica contemporană — pictura, grafica, sculptura — în casa omului?

Deși statistica, în materie de artă, nu trebuie luată întotdeauna drept criteriu esențial, ea ne va ajuta de astădată. În 1966 statul a alocat pentru achiziționarea de opere de artă plastică suma elocventă de 18 000 000 lei, bani cu care, evident, urmau să se cumpere cele mai valoroase lucrări, care să intre în patrimoniul culturii naționale. Comisiilor de specialitate li s-au prezentat spre cercetare circa 40 000 de lucrări, dintre care au fost selecționate 3 000.

EUGEN FLORESCU

(Continuare în pag. a V-a)

LITORAL '67

Raza de soare care a răzbit să treacă geana închisă în crispare a cerului de iarnă, a răscolit în mine amintiri dintr-o copilărie pierdută în nisipul de aur și de argint al mării. Dar nu spre depănarea amintirilor ne îndreptăm, ci la tălmăcirea unei expresii înțelese numai de bunul gospodar: să-ți faci vara sanie și iarna car. Veștile care ne vin, o dată cu vuietul mării învolburate și cu reciile pale de vînt, destăinuiesc că litoralul nu hibernează, ci se întrece pe sine, construind.

La Mamaia, la Mangalia, la cele două Eforii, schelele înălțate de cum ultimul turist și-a făcut bagajele, vibrează de omenia harnică a constructorilor. Mamaia se îmbogățește, împodobindu-se totodată cu noi blocuri și noi restaurante.

CADRAN

De la cealaltă extremitate românească a litoralului, Mangalia ține pe agenda actualității, aceeași gospodărească pregătire a sezonului marin.

În urmă cu ani, cînd ne-am descoperit litoralul devenit prin construcțiile răsărite peste iarnă colț ieric de poveste, nu ne imaginam încă obligațiile de continuă primenire pe care le impune dinamica numelui făcut renume. O lume întreagă a descoperit pe colțul românesc al Mării Negre, un paradis arhitectonic și migrează vară de vară pe noul mal al Pontului Euxin. Obligațiile comerciale și de bune gazde se află aici, ușor. Măririi continue a capacității de cazare a litoralului, trebuie să i se alăture pregătirile

V. ARACHELIAN

(Continuare în pag. a V-a)

Masa rotundă a „SCÎNTEII TINERETULUI"

CERCUL ŞTIINŢIFIC ÎN VIAŢA ELEVILOR

Găsesc elevii în cercul ştiinţific răspunsuri la numeroasele probleme care îi preocupă, cadrul potrivit dobîndirii primelor deprinderi pentru o activitate creatoare? Îşi spun părerea: NICOLAE STĂNESCU — profesor de matematică la Liceul nr. 15; SANDA MUHA — profesoară, secretar al comitetului U.T.C. de la Liceul nr. 25; NICOLAE STĂNCIULESCU, profesor de chimie la liceul „Mihai Viteazul"; IULIA JOCU, profesoară, secretar al comitetului U.T.C. de la Liceul nr. 15; GHEORGHE RIZESCU, profesor de matematică, liceul „Dimitrie Cantemir"; VASILE EMBER, profesor maistru, Liceul „C. A. Rosetti", ŞTEFAN SERINCU profesor maistru, Liceul nr. 30; ing. NICOLAE DINU, inspector în cadrul secţiei de învăţămînt a Sfatului popular al Capitalei şi elevii: ELENA POPESCU, DAN DINCĂ, DAN VOICULESCU, MIHAI GHEORGHE.

Cercuri „clasice"?

— În cercul de chimie pe care îl conduc — spune tovarăşul *Stănciulescu* — şi care este împărţit în grupe corespunzătoare anilor de studiu, stabilesc împreună cu elevii tematica pe un an de zile. Alegem subiecte de sinteză, numim colective de 2-3 elevi, care urmează să trateze subiectul respectiv.

Anul trecut, am realizat lucruri interesante; am studiat cărbunele, metalul, am făcut multe proiecte pînă am obţinut pe cele mai bune. După lucrările de sinteză am realizat machete pe care le am expus în holurile şcolii.

— Rolul cercului este să dezvolte gîndirea elevului, capacitatea sa creatoare — a fost punctul de vedere al tovarăşului *Rizescu*. Şi acest lucru se poate realiza în primul rînd prin rezolvarea unui mare număr de exerciţii şi probleme.

— Dar o asemenea activitate este foarte banală — a intervenit *Dan Voiculescu*, elev în clasa a XI-a a Liceului nr. 22 *(N.R. În cadrul ediţiei 1966 a Olimpiadei Internaţionale de Matematică, Dan Voiculescu s-a clasat pe primul loc)*. Elevul pasionat de studiul matematicii, al fizicii sau chimiei vine la cerc pentru a afla lucruri noi, interesante, pentru că posibilităţile sale de investigaţie sînt încă limitate. Iată, de pildă, sînt capitole în matematică deosebit de atrăgătoare ca: Teoria categoriilor, Structuri topologice, Spaţii Riemann şi altele. *Ele însă nu se abordează în cercuri pe motiv că nu sînt la nivelul elevilor. Dar atunci care este rolul cercului? Nu de a ne ajuta să depăşim nivelul de cunoştinţe pe care îl avem?*

Neliniştea lui Dan Voiculescu se poate exprima şi altfel: este obligatoriu să mergem pe căi bătătorite, să extindem şi să dăm atenţie doar cercurilor „clasice" cum au fost ele denumite în cursul discuţiilor?

Cercuri „moderne"

— Am condus de-a lungul carierei mele numeroase cercuri de elevi — spunea tovarăşul *Stănescu*. Îmi amintesc că, mai de mult, încercînd să reedităz o experienţă personală, am creat chiar şi o societate ştiinţifică a elevilor. Aceste forme de atragere, de cîştigare a elevilor de partea fizicii şi-au avut rolul lor educativ şi formativ, dîndu-mi, ca profesor, la vremea respectivă, destule satisfacţii. *Fizica este însă la ora actuală ştiinţa care înregistrează poate cele mai multe inovaţii. A-i invita astăzi pe elevi la o activitate asemănătoare cu cea dusă de generaţiile de acum 15—20 de ani mi se pare o treabă formală. Nu spun nici o noutate cînd afirm că cei mai mulţi tineri se visează atomişti, electronişti, ciberneticieni. Manualul şi programa şcolară, prelegerile profesorului le oferă posibilitatea cunoaşterii domeniilor moderne ale fizicii. Dar cei pasionaţi doresc mai mult. Aici trebuie să intervină rolul cercului.* Pornind de la această realitate am creat un cerc la începutul anului şcolar pe care l-am denumit noi, de cibernetică. Tematica sa este destul de largă; vom aborda şi chestiuni teoretice, dar vom studia maşina de calcul, probleme de automatizare, iar cu mijloacele de care dispunem vom încerca să realizăm şi mici construcţii. La lecţia inaugurală l-am invitat pe profesorul universitar Edmond Nicolau pe care membrii cercului l-au ascultat de-a dreptul fermecaţi. Să vă spun că cercul a trezit un interes deosebit? Mi se pare de prisos.

Ideea de a depăşi tiparele existente în activitatea cercurilor elevilor a revenit mereu în discuţia noastră. Participanţii s-au referit la începuturi promiţătoare care merită a fi studiate, îmbogăţite şi generalizate. Cîteva exemple: tovarăşul Şerincu a mutat „sediul" cercului electrotehnic al Liceului nr. 30 la Muzeul tehnic. Aici se fac studii interesante, experienţe cu aparate care nu pot figura în inventarul şcolii. Tovarăşul *Ember*, vorbind despre cercul foto pe care îl conduce arată că sub imperiul interesului nelimitat al elevilor cercul şi-a depăşit propria-i denumire şi menire tinzînd să devină un fel de cerc de tehnică cinematografică. Eleva *Elena Popescu* relata că partea experimentală din activitatea cercului de chimie a cărei membră este, reproducînd la scara laboratorului ceea ce este nou în industria chimică, a trezit un deosebit interes printre elevi şi că de fapt această ancorare în realitate a cercului reprezintă punctul său de atracţie nr. 1.

O primă concluzie care s-a desprins: *cercul trăieşte o viaţă interesantă numai în măsura în care conducătorul său, profesorul de specialitate dovedeşte o vie şi nobilă pasiune de a-şi înarma elevii cu cunoştinţe în plus faţă de ceea ce le oferă la lecţii.*

S-a ridicat însă şi o altă problemă: pentru experienţe, construcţii, demonstraţii etc. etc. cercurile au nevoie de o bază materială. „Acum cîţiva ani, spunea tov. prof. *Stănescu*, mînat de aceeaşi dorinţă de a oferi elevilor interesaţi posibilitatea unei activităţi mai atrăgătoare, am creat un cerc de electrotehnică. Dar la un asemenea cerc avem nevoie de multe materiale. Cu ajutorul şcolii, al părinţilor şi al unor uzine, biruind destule greutăţi ni le-am procurat. S-au făcut însă atîtea inventare şi operaţii contabilicesti, am fost întrebat de atîtea ori ce nevoie am de fiecare şurubel încît la un moment dat m-am lăsat păgubaş; am renunţat la tot şi am închis cercul. Sînt doar profesor şi nu magazioner. N-a fost soluţia cea mai fericită, desigur, dar ar trebui găsită o modalitate de dotare a cercurilor cu materialele necesare şi înţeleasă ideea că, inevitabil, multe dintre acestea se strică, se pierd. Doar ele încap pe mîna unor începători!"

„Uneori, chiar cînd avem cu ce ne procura materialele necesare — arăta tovarăşul *Stănciulescu* — nu avem de unde. Deşi nu sînt lucruri de mare valoare ele nu pot fi găsite în comerţ. Mai de mult, la o *consfătuire pe ţară, s-a propus ca întreprinderea de material didactic să aibă un magazin specializat, la care să putem găsi şi cumpăra tot ce avem nevoie pentru activitatea cercurilor. Propunerea s-a făcut, dar magazinul...*"

„Există însă şi greutăţi de altă natură — relata tovarăşul Ember: toate materialele necesare cercurilor foto — de pildă — sînt tratate ca articole de lux. Drept urmare, Sfatul popular al Capitalei, prin decizia 452 din februarie 1965, interzice procurarea acestora fără avizul său. Practic nu cred că un conducător de cerc dispune de timpul necesar colecţionării tuturor aprobărilor de care are nevoie pentru puţină hîrtie fotografică ori chimicale. Şi atunci cumpărăm cu banii noştri, apelăm la elevi să vină la cerc cu hîrtia de acasă etc., etc."

Unde poate interveni organizaţia U.T.C.

În raportul prezentat la al VIII-lea Congres al U.T.C., se arăta că: *„Una din sarcinile organizaţiilor U.T.C. este să ajute mai mult şcoala în organizarea cercurilor ştiinţifice, a cercurilor tehnice, a cenaclurilor literare în cadrul cărora tot mai mulţi elevi să adîncească cunoştinţele primite la ore, să-şi însuşească primele deprinderi pentru căutări şi creaţie, pentru activitatea practică".* Pornind de la această cerinţă ne-am propus să aflăm de la invitaţii noştri dacă organizaţiile U.T.C. îşi fac simţită prezenţa în viaţa cercurilor.

„Eu am simţit sprijinul organizaţiei U.T.C. — mărturisea tovarăşul Rizescu. A existat în şcoală un cerc de astronautică, de fapt erau reunite forţele mai multor cercuri — matematică, fizică, biologie — şi ale mai multor profesori. Activitatea cercului figura şi în planul comitetului U.T.C. Uteciştii veneau cu propuneri, analizau mersul experienţelor, făceau cunoscute realizările cercului. Şi era foarte bine. Dar nu toate cercurile ştiinţifice s-au bucurat de această atenţie".

„De fapt — spunea tovarăşa Jocu — organizaţia U.T.C. se limitează la popularizarea cercurilor printre elevi, la mobilizarea lor la şedinţele sale şi... cam la atît. Discutînd cu elevii din şcoală despre munca lor în cercuri am aflat lucruri foarte interesante şi direcţii în care organizaţia U.T.C. îşi va manifesta iniţiativa; aşa de pildă, membrii cercului de chimie ne-au mărturisit că ar prelua cu un deosebit interes o temă de cercetare a unei întreprinderi în jurul căruia să se organizeze activitatea lor pe un an de zile. Alţi membrii ai cercurilor ne-au propus să iniţiem concursuri pe diferite teme la care să participe toate cercurile, iar rezultatele să le publicăm în revista şcolii".

Tovarăşa Sanda Muha este secretara comitetului U.T.C. dintr-un liceu relativ tînăr, fără experienţa unor şcoli cu tradiţie. „Greu de răspuns la întrebarea „Ce ar putea face organizaţia U.T.C.?" — a fost de părere tovarăşa Muha. Doar de activitatea cercurilor se ocupă în principal şcoala. Poate să le mijlocim membrilor cercurilor întîlniri cu specialişti, să stabilim o colaborare cu institute de cercetări, să organizăm simpozioane ştiinţifice... Asemenea idei mi-au fost sugerate de discuţia prezentă. De aceea mă gîndesc că n-ar fi rău să se facă un schimb de experienţă mai larg, să aflăm de undeva rezultatele frumoase ale unor organizaţii U.T.C. pe această linie. Poate n-ar fi rău să existe chiar o revistă a cercurilor ştiinţifice ale elevilor..."

„Şi mie mi-ar fi greu să spun exact unde ar înceta rolul şcolii şi ar trebui să intervină organizaţia U.T.C. — a fost de părere tovarăşul Dinu. Aici este vorba de iniţiativă.

În cerc să existe o atmosferă laborioasă, de studiu, rezultatele să se facă cunoscute, elevii cu însuşiri deosebite să fie încurajaţi, popularizaţi, să se întocmească un fel de cronică a activităţii şi rezultatelor cercului care să fie preluată şi continuată de fiecare generaţie de elevi. Şi aici cred că organizaţiile U.T.C. pot avea un cuvînt însemnat de spus.

Pledez şi eu pentru o revistă a cercurilor chiar dacă nu la nivelul ţării, măcar la nivelul unor oraşe cu tradiţie. Şi, în sfîrşit, m-am gîndit că organizarea unor expoziţii cu lucrările finale ale cercurilor — pe şcoală ori pe raion, într-un oraş sau chiar la nivelul întregii ţări — n-ar fi lipsită de interes".

★

La discuţia noastră am invitat şi un reprezentant al Ministerului Învăţămîntului. În mod inexplicabil însă am fost refuzaţi. De aceea am vrea să oferim ministerului spre studiu sugestiile făcute de participanţi, recapitulînd cele înserate pînă acum, la care vom adăuga şi cele care n-au încăput în rîndurile de faţă.

- **Să se studieze posibilitatea organizării unor tipuri mai variate de cercuri, care să corespundă mai bine interesului larg al elevilor faţă de cuceririle ştiinţei şi tehnicii contemporane; regulamentul şcolar şi instrucţiunile privind funcţionarea cercurilor elevilor să lase mai multă libertate cadrelor didactice în stabilirea tematicii şi a modalităţilor de funcţionare a cercurilor pe care le conduc.**
- **Să se revină asupra dispoziţiilor potrivit cărora cercurile funcţionează o dată pe lună timp de o oră şi jumătate; în realitate cercurile cu o activitate continuă şi pe placul elevilor se ţin săptămînal, bilunar, elevii frecventîndule chiar şi în timpul vacanţelor.**
- **Înzestrarea materială a cercurilor să facă parte din preocupările generale manifestate pentru dotarea didactică a şcolilor; să se studieze posibilitatea creării unui magazin specializat cu piese şi materiale de uz didactic necesare tuturor tipurilor de cercuri.**
- **Să existe un buletin sau o revistă a cercurilor ştiinţifice ale elevilor.**
- **Anual să aibă loc treceri în revistă a activităţii cercurilor, expoziţii cu cele mai reuşite lucrări ale membrilor cercurilor ştiinţifice ale elevilor.**

MARIETA VIDRAŞCU

Cîţiva dintre participanţii la masa rotundă

Deşi metalul e greu, pierderile se clasează uşor

(Urmare din pag. I)

Să dăm cuvîntul siderurgiştilor ieşeni.

TUDOSE UNGUREANU, inginer şef: *La indicaţia comitetului de partid, începînd din anul trecut, am procedat la judecarea propriilor noastre greşeli în fiecare secţie şi loc de muncă adoptînd o serie de hotărîri. Pentru anul în curs avem în vedere: 1) pregătirea temeinică a tehnologiei, cu mai multe detalii şi o urmărire mai atentă a aplicării ei, deci vom acţiona în direcţia întăririi disciplinei tehnologice; 2) completarea fluxului tehnologic cu agregate şi instalaţii, care să asigure un grad mai înalt de prelucrare a ţevilor şi în condiţii de precizie mai ridicată; 3) o aprofundare a studierii parametrilor optimi de sudare la agregatele de sudură; 4) întărirea controlului de calitate, printr-o mai bună pregătire a controlorilor şi înzestrarea lor cu aparatura necesară; 5) ridicarea calificării şi specializării la peste 1 200 de muncitori.*

Ing. MOISE FĂCLIERU, adjunct al şefului serviciului tehnic: *Ori cît de mult s-ar reduce participarea celorlalte agregate la declasarea produselor, pînă cînd nu vom reuşi să obţinem un indice de calitate superior al cusăturilor sudate nu vom putea spune că am realizat prea mult. De aceea, în septembrie anul trecut, a luat fiinţă în uzină un serviciu de cercetări care a şi început să colaboreze îndeaproape cu filiala din Timişoara a Academiei, cu Institutul de cercetări metalurgice şi cu Institutele politehnice din Iaşi şi Timişoara, pentru asigurarea indiceluţ de calitate al cusăturii sudate şi pentru controlul nedistructiv al sudării.*

Aici trebuie să facem o remarcă. Tovarăşul Făclieru ne-a prezentat, ca deosebit de important, aspectul deteriorării produselor bune. Cu toate acestea, termenul de aplicare al măsurilor privind protecţia anticorozivă este împins tocmai la 30 septembrie. Considerăm că ar trebui reanalizate fără întîrziere termenele acestor măsuri, care au ca scop tocmai închiderea canalelor de risipă a metalului.

Ing. VALENTIN MAXIM, adjunct al şefului serviciului C.T.C. *Ne-am dat seama că nu putem face din controlori organe de prevenire a rebutului, atîta timp cît ei sînt încă deficitari în pregătirea profesională. Specialiştii ne-au sfătuit să procurăm aparatură pentru controlul nedistructiv, prin gama defectoscopie, care a şi fost comandată. Paralel am şi întreprins un prim schimb de experienţă pentru documentare la Atelierele „Nicolina", care au instalaţii de acest fel.*

Ing. EUGEN OPREA, şeful secţiei ţevi sudate: *Analiza pe fluxul tehnologic ne-a permis să constatăm că sistemul de preluare a ţevilor pe patul de răcire este necorespunzător din punct de vedere constructiv. Lanţul cu ghiare, aşa cum era conceput, nu asigura rectilinitatea ţevilor. Ţevile strîmbe erau mai mult de jumătate rebut. Ideea a venit de la serviciul tehnic: modificarea lanţului. Din momentul aplicării noului lanţ, declasatele au scăzut sub 3 la sută. Acest „rest" provine acum din defecţiuni spontane, nu sistematice (dereglări; întreruperi de suduri; suduri cap la cap, ale benzilor de tablă, necorespunzătoare: capete îngroşate; scurtături).*

Iată deci o cifră care este pe jumătate celei stabilite prin plan. Apare însă un „martor al apărării": defecţiunile spontane. Cum poate fi combătut?

CONSTANTIN MIHALCEA, secretarul organizaţiei U.T.C. din schimbul „C", secţia ţevi sudate: *Am căutat şi noi răspuns la aceeaşi întrebare: cu ce putem contribui la micşorarea în continuare a procentului de declasate? Fireşte, prin reducerea pierderilor din defecţiunile aşa-zise spontane. Dar cum? Uteciştii au fost de acord cu propunerea biroului organizaţiei U.T.C. pe schimb de a acorda mai mult sprijin controlorului interfazic, care, singur, nu poate acoperi întreaga linie. Şi astfel a fost stabilit, ca cei mai buni uteciştii — Gheorghe Guţu, Marin Diaconu, Vasile Savin, Ioan Iacob — care lucrează în puncte „cheie", să efectueze controlul operaţiei anterioare şi să anunţe imediat operatorii respectivi în cazul în care apar defecte vizibile: sudură necorespunzătoare pe generatoare, tăiere defectuoasă, etc.*

Ing. MARCEL COMAN, adjunct al şefului secţiei ţevi sudate: *Principala rezervă pentru eliminarea rebutului constă în respectarea cu sfinţenie a procesului tehnologic. La începutul lunii noiembrie, fiecare muncitor a primit o cărticică de buzunar, editată de uzină, în care sînt cuprinse, fază cu fază, absolut toate operaţiile pe care trebuie să le efectueze la locurile lor de muncă, din momentul intrării în schimb, laminoriştii, finisatorii, cuptorarii, controlorii etc.*

Măsuri pentru reducerea „declasatelor" sînt luate şi în alte sectoare ale uzinei, mai ales la ţevi trase la rece şi noua linie profile. Noi am urmărit doar o variantă, aceea pe care am considerat-o mai importantă. Tuturor tovarăşilor cu care am discutat le-am adresat însă aceeaşi întrebare:

— Direct sau indirect nu sînteţi de acord cu cei care apără rebutul. Au mai apărut şi elemente care devin un fel de „martori", de susţinători ai „apărării" şi pe care, de asemenea, căutaţi să-i combateţi. Care credeţi că ar fi cifra minimă care, în condiţiile uzinei, ar fi cea mai mobilizatoare?

Răspuns unanim:

— *Zero. Pentru că 6, sau 3, sau 2 la sută înseamnă tot pierdere. Şi de ce să ne propunem să pierdem milioane, cînd am putea foarte bine să ne propunem numai beneficii? Un obiectiv în atingerea căruia: întreg colectivul de muncă de la U. M. Iaşi trebuie să-şi mobilizeze forţele.*

Noi maşini textile

CLUJ — (De la corespondentul nostru.

La Uzinele Unirea din Cluj a început fabricarea primelor maşini de filat bumbac de tip îngust. Faţă de studiul tehnico-economic iniţial, proiectanţii şi constructorii au adus unele modificări în subansamblele de antrenare. Aceasta permite reducerea consumului de energie electrică de la 17 kilowaţi/oră la 13,6 kilowaţi/oră. Creşte în acelaşi timp turaţia fuselor de la 10 500 la 11 900 rotaţii pe minut. În cursul acestui an vor fi fabricate din acest tip de maşină textilă românească, mai multe bucăţi pentru filaturile din ţară. Tot în 1967 constructorii uzinei vor fabrica primele războaie de ţesut lînă. In prezent ele se află în stadiu de proiectare.

Tînăra Georgeta Angelescu este una dintre candidatele la titlul de fruntaş în întrecerea socialistă de la Filatura românească de bumbac din Capitală

„Vom închide toate canalele risipei"

Dezbaterea cifrelor de plan pe anul 1967 în G. A. S. Topraisar

Faţă de posibilităţile existente, gospodăria agricolă de stat Topraisar din regiunea Dobrogea, şi-a încheiat bilanţul anului trecut cu rezultate modeste. Producţia de lapte pe cap de vacă furajată, spre exemplu, a fost depăşită doar cu 58 litri faţă de cifra planificată (2 600). Dintre producţiile vegetale, cea de grîu, chiar dacă luăm în consideraţie condiţiile naturale diferite, a scăzut cu peste 1 400 kg faţă de producţia anului 1965.

Cauzele ce-au determinat aceste rezultate au fost relevate cu ocazia dezbaterii cifrelor de plan pentru anul 1967.

— Gospodăria noastră — spunea tînărul inginer DUMITRU FLOREA — dispune de o serie de resurse nevalorificate pe deplin. Producţiile diferite pe brigăzi demonstrează acest lucru. Acolo unde s-au aplicat corespunzător măsurile agrozootehnice şi s-au folosit cu eficienţă îngrăşămintele chimice, rezultatele s-au văzut. La grîu, una dintre culturile principale, nu s-a lucrat cum trebuia. Fertilizarea solului n-a fost făcută corect, iar în perioada recoltării s-au înregistrat pierderi.

Deşi sarcinile de plan au fost „în general" realizate, în sectorul vegetal, cu excepţia culturii de porumb (peste 5 000 kg boabe la hectar), s-au înregistrat cîteva minusuri. Semnificativ e faptul că, la producţia de grîu, minusul echivalează cu 800 tone. Toate acestea au contribuit, bineînţeles, la diminuarea beneficiilor scontate, gospodăria menţinîndu-se la limita „pasului bătut pe loc".

Inginerul Florea vorbea de reproducţii diferite pe brigăzi. Brigada lui Eugen Povcec, de pildă, a obţinut 3 050 kg. grîu la hectar, faţă de cea a lui Ion Pălădoiu cu 2 700 kg. Îngrijitorii-mulgători, din brigada lui Vasile Ciobîcă, unul dintre cei mai tineri brigadieri, au realizat 133 litri peste sarcinile de plan. „Cauzele acestor diferenţe de producţie — sublinia şeful de brigadă Dobre Micu, — trebuie căutate în priceperea de organizare a muncii, de aplicare a normelor agrotehnice şi zootehnice".

— Sectorul mecanic, — arăta inginerul Gheorghe Bărbulescu, — şi-a depăşit cheltuielile prevăzute pentru reparaţii cu peste 600 000 lei. Superficialitatea cu care am lucrat, nu în puţine cazuri s-a răsfrînt asupra producţiei. Combinele, spre exemplu, fiind prost reparate şi întreţinute au adus pierderi de aproape 100 pînă la 200 kg. grîu la hectar, fapt care a contribuit la nerealizarea planului.

Pornind de la deficienţele semnalate în cursul anului trecut, numeroşi vorbitori au venit cu propuneri menite să ducă în anul în curs la obţinerea unor producţii sporite în toate sectoarele de activitate.

— Producţia de lapte poate fi mai mare — spunea tehnicianul mecanic Izet Faruk. Ingrijitorii nu folosesc însă cum trebuie aparatele pe care le au în dotare. E necesar să se acorde o mai mare atenţie întreţinerii acestor aparate".

Referindu-se la caracterul mobilizator al cifrelor de plan pe anul 1967, medicul veterinar Teodor Ursu, sublinia în cuvîntul său:

— Prevederile sînt pe deplin realizabile. Avem încă rezerve nefolosite. S-a discutat aici problema furajelor. Furaje sînt, dar ele se pierd pentru că nu sînt bine gospodărite. În sectorul zootehnic mica mecanizare n-a dat roadele scontate pentru că ne-am preocupat insuficient de această problemă. Moara de 5 tone şi moara pentru pregătirea furajelor grosiere s-au făcut de pomană. Paiele şi fînul în loc să fie transformate în făină furajeră, se pierd prin curtea gospodăriei. Avem suficiente furaje pînă la primăvară, trebuie însă să le folosim cît mai chibzuit.

Discuţiile purtate de muncitorii, tehnicienii şi inginerii gospodăriei de stat Topraisar, cu ocazia dezbaterii cifrelor de plan pe 1967 au scos în evidenţă numeroase rezerve interne nefolosite încă şi care pot contribui la ridicarea producţiei vegetale şi animale. Cu această ocazie s-au stabilit o serie de măsuri privind amplasarea şi întreţinerea culturilor, folosirea raţională a îngrăşămintelor chimice, ridicarea pregătirii profesionale a mecanizatorilor, utilizarea mijloacelor de producţie.

Am reţinut, de asemenea cîteva din propunerile făcute de participanţii la discuţii:

Gheorghe Panca, şeful atelierului mecanic:

„Trebuie să facem mai mult pentru calificarea oamenilor. Cu tractoriştii şcolarizaţi anul trecut aici, în gospodărie, să se organizeze instruiri speciale susţinute de demonstraţii practice, asigurîndu-se pe această cale aprofundarea cunoştinţelor lor profesionale".

Teodor Ursu, şeful sectorului zootehnic:

„După cum se ştie, efectivul mediu de animale va creşte în anul acesta. Spaţiul existent de cazare nu poate adăposti mai mult de 720 capete. Se află în construcţie un grajd. Dar dacă se lucrează în ritmul acesta el nu va putea fi dat în folosinţă la sfîrşitul primului trimestru. Este nevoie să fie impulsionate lucrările de construcţie".

Vasile Ciobîcă, şef de brigadă:

„Pentru eliminarea deficienţelor existente în aprovizionarea cu furaje, e nevoie să se amenajeze o magazie în incinta sectorului zootehnic. Totodată, trebuie amenajate drumuri de acces între grajduri".

Angajamentele luate în cadrul adunării de dezbateri de către colectivul de muncă al gospodăriei agricole de stat Topraisar, precum şi măsurile concrete stabilite pentru înfăptuirea lor, constituie o garanţie a îndeplinirii şi depăşirii sarcinilor de producţie pe anul 1967.

ION BELDEANU

● În această pagină ● În această pagină ● În această pagină ● În a ceastă p AZI agină ● În a ceastă pagină ● În acea stă pagină ● În această

LITERATURĂ ARTĂ

CONȚINUT ȘI MODALITĂȚI

ÎN PROZĂ

Credem că în momentul de față chestiunea eficacității unor discuții asupra prozei — ca și asupra poeziei, de altfel — nu se poate pune decît înlesnind pe toate căile un larg schimb de păreri în care echilibrul autentic îl va da participarea scriitorilor, în cel puțin egală măsură cu criticii. Și aceasta cu atît mai mult cu cît obiectul discuției îl constituie proza tinerilor scriitori. Un „sincronism" al criticii cu încercările acestora nu este real decît în limitele unei discuții culturale — deci mai puțin strict profesionale — în care explicațiile pot fi mai largi, mai generoase, și, ca atare, mai înțelese. Tratamentul drastic, chirurgical, ecarisajul sau altă operație de această natură nu pot demonstra decît că, eventual, proza mai are lipsuri... Experiența autentică a istoriei literare nu constă însă în scoaterea măselelor de minte ci în valorificarea tendințelor pozitive, oricît de puține ori ascunse ar fi ele. În lumina acestora este drept și necesar să se discute despre aptitudinea literaturii de a fi contemporană vieții sociale cu care coexistă, din care își extrage viziunea, substanța, eroii. Trăim o epocă de profunde înnoiri sociale și umane, al cărei înalt criteriu de apreciere constă în contribuția maximă a fiecăruia la realizarea sarcinilor pe care partidul le-a pus în fața societății, a fiecărui om, pentru prosperitatea poporului, a patriei. Este clar că unor sarcini și perspective de o asemenea amploare omul menit să le răspundă și să la înfăptuiască este el însuși un univers mobil, dinamic, sensibil modificat și modificabil în permanență de niște cerințe, exigențe tot mai pretențioase. Oroarea de plafonare, de anchilozare, de mediocritate aurită, reprezintă în aceste condiții calități ale acestui om modern la ascensiunea căruia asistăm și participăm azi, în condițiile vieții și muncii societății noastre. Pornind de aici se înțelege că, în linii mari, problema reală e nu ierarhia formală a speciilor în gen, ci valoarea lor de reprezentare, măsură în care realitatea noastră, cu profundele ei procese, constituie preocuparea de căpetenie a scriitorilor. Acesta este punctul de pornire al discuției găzduite de ziarul nostru și pe care o deschidem avînd conștiința că proza tinerilor scriitori exprimă — încă destul de confuz, cu destule exagerări poate formale, uneori, „ilustrînd" fenomene de mimetism sau degajînd o ușoară febră narcisistă — un efort pozitiv de înnoire firească, nu negînd în dreapta și stînga, dar sustrăgîndu-se pe cît îi stă în puteri, copierii, mimării modelelor. Că acest efort, după părerea noastră pozitiv, ajunge uneori, paradoxal, să rupă spatele unor modele sau să se consume în sine, fără o vizibilă audiență generoasă — acestea sînt fapte a căror discutare este absolut necesară. Am cerut mai întîi părerea unor scriitori a căror activitate este cunoscută și apreciată.

Colocviu cu prozatorii:

- FĂNUȘ NEAGU
- NICOLAE BREBAN
- ION BĂIEȘU
- NICOLAE VELEA

FĂNUȘ NEAGU

CEL PUȚIN SUB ASPECT FORMAL, PROZA DUMNEAVOASTRĂ E O PROZĂ CU „SUBIECTE". CREDEȚI CĂ LIPSA SUBIECTELOR DĂUNEAZĂ LITERATURII?

Mă deranjează punerea între ghilimele a cuvîntului „subiecte" — dar procedeul nu mă miră cîtuși de puțin, fiindcă de la o vreme s-a împămîntenit moda (observați că eu nu pun ghilimele) scrisului fără subiect. Urmarea? O avalanșă de proze eliptice, confuze, schiloade, biete însemnări ce se vor pretențioase și deschizătoare de mari drumuri. Personal, nu am nimic cu nici un debutant, mărturisesc cinstit că-i citesc pe toți, dar foarte greu izbutesc să le prind ideile de la care pornesc sau pe care vor să le dezvăluie. Dar asta poate să fie vina mea. Vina lor stă în faptul că toți seamănă unul cu altul... Există, evident, un dispreț al subiectului, cultivat cu strășnicie și în unele articole de teorie literară, dar oamenii serioși își văd de treabă liniștiți, ei știu că această fază a împrumutului, ca s-o numesc delicat, va trece indiferent că o scriitoare cu jumătate de normă țipă într-o publicație că proza de pînă la ea e bătrînă și și-a trăit traiul.

S-A FĂCUT OBSERVAȚIA — ÎNTEMEIATĂ ORI MAI PUȚIN — CĂ UNELE PROZE PUBLICATE ÎN REVISTE ORI VOLUME VĂDESC TRANSCRIEREA REACȚIILOR FIZIOLOGICE ADOLESCENTE. CÎT DE REAL E ACEST FENOMEN ȘI CE GENEREAZĂ EL?

La unii această înclinare e firească. Sînt foarte tineri, și, deocamdată, zona experienței lor se reduce la adolescență. Deci nimic tragic. Cu unii. Cu alții — care solicită rabat, invocînd pantalonii scurți, dar în realitate au vîrsta lui D. R. Popescu, Băieșu, Velea, Breban, Bănulescu, situația se schimbă. Despre aceștia îmi vine să cred că au trăit în afara marilor evenimente ale epocii, ceea ce pentru un scriitor adevărat este egal cu sinuciderea, ori nu știu să le povestească. Dar cum nu vîrsta eroilor dă valoare unei cărți — aș fi tentat să trec să ascult cea de-a treia întrebare. Țin, însă, să subliniez că mai toți adolescenții din cărțile debutanților trăiesc niște stări ce nu mi se par a fi generatoare de literatură și sublim.

CITIȚI CĂRȚILE DEBUTANȚILOR? CE CALITĂȚI REMARCAȚI?

La Iulian Neacșu, candoare, humor și acuratețea stilului; la Dumitru Țepeneag, construcție bine organizată și notație nervoasă. Ceilalți nu și-au cîștigat un contur.

S-A VORBIT, S-A SCRIS DESPRE O „INVAZIE A FAPTULUI MĂRUNT". AMBIȚIA FIREASCĂ A ORICĂRUI SCRIITOR E DE A FACE LITERATURĂ „MARE". ÎNTRE ACEASTA ȘI FAPTUL „MĂRUNT" VEDEȚI VREO INCOMPATIBILITATE?

După mine, acest lucru trădează o neînțelegere a epocii. Nu zic necunoaștere, ci neînțelegere, precizez. Fiindcă îmi e imposibil să cred că cititorul anului 1970 mai poate fi atras de întîmplări lipsite de spectaculos și grandoare. Un timp dinamic cere o literatură pe măsură. Mi se va răspunde că: „Cehov, domnule..." Cunosc exemplul. Dar care era lumea de sub ochii lui Cehov? Rusia fără tălpi la cisme și o nobilime ațipită. Pînă va apare un nou Cehov, eu rămîn la credința că aceste încercări duc într-o fundătură. Și încă ceva: experiențele prelungite riscă să se transforme în guși. Și cu durere văd în fiecare zi prea mulți inși tîrînd cimpoaie de-astea prinse sub gît și înnodate la ceafă.

NICOLAE BREBAN

REMARCAȚI VREUN SCRIITOR FĂRĂ VOLUM DAR CU O ASCENDENȚĂ PUBLICISTICĂ ÎN REVISTE?

Întîi țin să remarc doi tineri, cu volume: Constantin Stoiciu, un prozator bun, dar prea puțin luat în discuție de către criticii tineri, și Horia Pătrașcu, autorul unei nuvele de întindere: *Reconstituirea*, foarte bine condusă și cu un plan doi, acela al audienței faptelor din scenă, de-a dreptul surprinzător.

CUM EXPLICAȚI PREDOMINANȚA PROZEI SCURTE?

— Aș putea răspunde cu o propoziție simplă: fiecare face ceea ce i se potrivește! E adevărat că nu toată lumea știe ceea ce i se potrivește, adică, altfel spus, nu are luciditatea propriei structuri. În orice caz, spre deosebire de unii critici, eu nu cred că e alarmantă situația actuală, cînd majoritatea tinerilor scriitori, *fac* proză scurtă. Cu condiția să nu se teoretizeze faptul și să se vorbească, la noi, de o criză a romanului. Nu există niciodată, în nici o cultură, *crize* ale unui gen sau altul, al unei modalități sau a alteia; există doar, dacă vreți, o absență a structurii romanești, a individualităților cu o viziune specifică romanului, cu o tehnică, bineînțeles, adecvată. E mult mai bine să se scrie schițe și nuvele bune, decît false romane, de fapt nuvele gonflate, sau povestiri, schițe chiar, sparte, iar în interstițiile astfel create, curgînd materie străină, neaderentă. Sau, o modă mai nouă, microromanul. Nu știu exact ce este microromanul pentru că nu mă interesează, la noi însă, pînă acum, formula s-a soldat cu eșecuri, chiar dacă au fost și eșecuri *nobile*. Oricum, această subspecie, dacă vrea să existe — și se pare că în alte părți, formula înregistrează succese — trebuie să pornească dintr-o minimă luciditate teoretică asupra diferențelor dintre nuvelă, în sensul ei clasic, cum ar fi „O făclie de paște" sau „Moarte la Veneția" și romanul condensat, comprimat în toate resorturile lui, la o scară redusă. De altfel, dacă microromanul înseamnă concentrare, constat că în literatura noastră există un microroman foarte bun: „Baltagul".

CREDEȚI ÎN VITALITATEA UNEI PROZE FĂRĂ CARACTERE?

— Nu. Toate discuțiile care acceptă un punct de vedere opus celui exprimat de mine — și de mulți colegi ai mei, sînt convins — pleacă dintr-o ignorare voită sau inconștientă, a legilor fundamentale a unei arte sau domeniu de activitate umană, a ceea ce se numește specificitate. Arta este un tip de cod, o convenție subtilă și complicată, *stabilită* între două părți, creatorul și lectorul — valoarea obiectivă și valoarea subiectivă cum definea T. Vianu în „Estetica" — o convenție deci, de un anume tip, pentru a putea avea loc ceea ce numim comunicare. Un om comunică nu numai cînd vorbește, dar și cînd tace și e cazul lectorului care selectează mereu din pagina scrisă din fața sa elementele sale proprii, cele care se potrivesc firii și concluziilor experienței sale, adică cele pe care le asimilează, le *înțelege* adică. Principalul deci, într-o comunicare nu este codul, adică simbolurile din matematică sau fizică, sau o anumită tehnică sau alta, existența caracterelor sau nu în romanul *nou*. Exceptînd pe cei care *revoluționează* romanul din simple motive de *epatare* a opiniei culturale, adică din lipsa unor mijloace de *epatare*, mai adecvate, mai profunde, mai autentice adică, cei care propagă dizolvarea schemei clasice a romanului, fără să vrea, nu fac decît să ceară desființarea unui teritoriu al artei, lucru, care în istoria culturii nu se întîmplă în acest fel. Artele lipsite de vitalitate mor în alt fel decît prin proclamații teoretice și paradoxale. Tipologia și atmosfera sînt elemente pilon în roman, în orice fel de roman, și în afara lor eu nu cred că se poate crea roman autentic, pentru motive pe care nu am spațiul să le dezvolt aici. Ceea ce se poate spune e că, probabil, tipologia modernă și viitoare nu va fi acea clasică, gogoliană, să zicem, deși?... Sau, ceea ce e mai probabil, construcția modernă a unei tipicități de tipul romanului, va fi alta decît cea a lui Balzac. Se observă de altfel, în romanul modern, o accentuare a punctului de vedere *subiectiv*, în dauna narării de sus, ubicue și atotpătrunzătoare. Cu toate acestea, cum spunea nu știu ce compozitor ilustru, pe patul morții: „Se mai pot face multe încă, în do major". O adevărată plagă, nu-i așa, această deprindere, acest snobism, să-i zicem, al sentinței ultime, în „circumstanțe abisale", în clipa morții adică. Oare ei își prepară de dinainte această frază, cu zece-douăzeci de ani înainte sau au o anumită, sepulcrală spontaneitate?

CÎT DE AUTENTIC E PERSONAJUL URMĂRIT ÎN IPOSTAZELE LUI MAI MULT SAU MAI PUȚIN ACCIDENTALE, STÎND SUB IMPERIUL UNOR STĂRI PSIHOLOGICE OBSCURE, ORI FIZIOLOGICE CHIAR?

— Se poate crea artă literară, cred, și cu astfel de personaje și multe momente din istoria literară a lumii arată aceasta. De la Laclos la Dostoievski sau Caldwell, circulă un impresionant cortegiu de psihopați sau indivizi cu o umanitate redusă aproape exclusiv la treptele subcorticale. Trebuie să ne amintim, cînd atingem această problemă, de efectele artistice, precum și de mijloace, pe care le provoacă un spectacol cu păpuși din lemn colorat, într-o cromie mai mult sau mai puțin stridentă. În ce mă privește, sînt adeptul personajului complex, de tip dostoievskian, dar totul aici e atît de nuanțat și de complicat încît trebuie să ne apropiem cu infinită precauție de acest lucru. E vorba, în ultimă instanță — așa cum aminteam și mai sus — de funcția comunicării, indiferent de mijloace, sau, aproape indiferent de mijloace.

În ce mă privește, sînt impotriva maladivității structurale a unor opere de artă și nu pot să mă împiedic să constat că media statistică a capodoperelor universale piedează pentru acest punct de vedere. Shakespeare, Homer, Goethe, sînt profund *sănătoși* și acestea sînt mereu piscurile care ne vor orbi și atrage, totuși, neîncetat privirile, uneori, nu foarte sigure. Totuși, există și un Baudelaire care a trebuit să plătească în același an (1857) cu Flaubert și condamnat de același procuror (Ernest Pinard) o amendă pentru ultragiu adus bunelor moravuri și moralei publice.

ION BĂIEȘU

SE SPUNE CĂ SÎNTEȚI UN AUTOR RĂU CU PERSONAJELE DV. PROBABIL DOAR CU ACELEA PE CARE DORIȚI SĂ LE „VINDECAȚI". NU CREDEȚI CĂ PROZA DIN ULTIMUL TIMP DESENEAZĂ CAM ACELAȘI TIP ÎN REACȚII ASEMĂNĂTOARE? E VORBA DE SĂRĂCIE TEMATICĂ, DE IDEI SAU DE O OBSESIE DIN CARE POATE IEȘI CEVA BUN?

— De obicei, întrebările lungi cer răspunsuri scurte. Să încercăm. Dacă sînt un autor rău cu personajele mele? Mi s-a mai spus asta de către cîțiva cititori. Știu și eu? Nu cred că e vorba de răutate. E vorba de o anumită manieră artistică de a trata personajele. În puținele lucruri pe care le-am scris pînă acum, am încercat să-mi pun personajele în situațiile cele mai dificile, cele mai dramatice, și asta din dorința de a le obliga să spună totul. Mai bine zis, încercam să le supun unui examen maxim, mergînd pînă la a le umili, uneori, cu speranța de a scoate din ele tot ce au mai uman, adică tot ce au mai frumos și mai urît. Căci, după părerea mea, singurele situații cu adevărat edificatoare pentru un personaj sînt cele comice și cele tragice. Stările intermediare devin mai întotdeauna, cu sau fără voia autorului, melodramatice — pericol întotdeauna mortal pentru orice literatură.

Cît privește proza celor mai tineri autori, ceea ce pot să mărturisesc cu toată siguranța este că deocamdată această proză nu mă emoționează. Totuși ea are dreptul la existență și sîntem obligați cu toții s-o încurajăm. Nimeni nu poate ști la ora aceasta dacă nu cumva măcar unul dintre toți cei care scriu „proză a stărilor" nu va fi lansat de această modalitate pe orbita marilor scriitori. Este adevărat că deocamdată ei duc lipsă de ceea ce numim personaj, care personaj, ce să mai zic, este cam foarte esențial pentru proză. Experimentele din proza franceză contemporană (pe care le cunosc numai parțial, pentru că nu m-au interesat) au dovedit că maniera respectivă a mers singură la sinucidere. Experimentul va rămîne întotdeauna experiment, un sacrificiu căruia orice istorie a unei culturi îi va rezerva respectul ce i se cuvine, dar nimic mai mult.

Era firesc ca moda să „prindă" și la noi, iar dacă este numai o modă, totul se va rezolva repede. Ceea ce mă întristează la mai tinerii mei confrați este o precaritate evidentă a mesajului artistic. Ei par a se strădui să spună cît mai puțin și cu mijloacele cele mai confuze, fenomene la fel de răspîndite și în poezie. Important este că ei cred, după cît îmi dau seama, în această modalitate și mă tem că încercările de a-i aduce pe așa-zisul drum bun să nu fie inutile. În artă — spun o mare banalitate — fiecare își găsește drumul singur.

CE POATE ASIGURA BUNA EVOLUȚIE A PROZEI: MODALITĂȚILE SAU SUBSTANȚA DIN CARE SE ALIMENTEAZĂ?

Iată o întrebare care îmi merge la inimă, la care pot să răspund fără să ezit nici o clipă. Sînt convins că succesul prozei noastre actuale îl poate asigura numai substanța, adică acea cantitate de viață autentică pe care o conține opera respectivă, adevărurile pe care le spune. Este aceasta o datorie socială pe care partidul ne-a încredințat-o nouă, scriitorilor, artiștilor în general. Viața noastră, a poporului român, în acest mers impresionant constituie substanța literaturii, iar ignorarea acestei substanțe nutritive, aerul și apa creației artistice, este echivalentă cu condamnarea la sterilitate a oricărui scriitor, oricît talent ar avea acesta. Nimic nu este mai emoționant decît un adevăr. Iar dacă acest adevăr este spus și frumos, atunci e minunat. Vă spun o intimitate: mă bucur enorm cînd un confrate din generația mea scrie un lucru excelent, aștept cu emoție tot ce scrie Fănuș Neagu, Bănulescu, D. R. Popescu, Velea, Breban și ceilalți și asta pentru că am sentimentul unui ideal estetic comun, am convingerea că succesul fiecăruia este pregătit de toți ceilalți, cu alte cuvinte numai astfel se creează o ambianță fericită pentru receptarea celei mai bune literaturi în rîndul cititorilor și al criticii. Toți acești scriitori pe care i-am enumerat mai sus au spus și, personal, sînt convins că vor spune lucruri cu totul deosebite în literatura noastră, în primul rînd pentru că sînt preocupați de *ceea ce spun* — și nu doar de găsirea unor modalități șocante — așa cum este cazul acestui excelent poet care este Ion Alexandru în poezia căruia nimeni nu va găsi vreo mare noutate de formulă, dar care spune totdeauna lucruri cutremurătoare.

Mă tem totuși că am și exagerat pe undeva, pentru că niciodată nu e lipsit de importanță *cum* spunem ceea ce avem de spus, adică dacă scrisul nostru conține și o noutate de expresie. Avem datoria să nu scoatem în grabă din sertar, lucrări care chiar și pe noi ne pot nemulțumi sub acest aspect, care nu aduc această noutate de expresie ce nu e, evident, o chestiune formală întrucît stilul exprimă chiar gîndirea, el nefiind simplul ei purtător indiferent.

CE ACUMULĂRI PREȚIOASE SEMNALAȚI ÎN PROZA TINERILOR ÎN ULTIMII ANI, CE CREAȚII MEMORABILE?

— În afară de apariția tulburătoare a lui Bănulescu și Breban, nimic deosebit.

NICOLAE VELEA

PĂREREA UNOR CRITICI E CĂ SE POATE OBSERVA ÎN PROZA MAI RECENTĂ, ÎNDEOSEBI A TINERILOR SCRIITORI, UN GUST DEOSEBIT AL EXERCIȚIULUI LITERAR. CONSIDERAȚI ACEST GUST CA FIIND, TOTODATĂ, SEMNUL UNUI SCRIS SUBTIL?

Scris subtil? Da, cu condiția ca termenul să nu aibă, în felul cum e pusă întrebarea, un sens depreciativ. Pentru că cele mai proaspete lucrări de proză pe care ni le pun pe masă revistele și editurile mărturisesc îndîrjiri în efortul de a capta atenția cititorului prin modalități superioare. S-ar putea reproșa o anumită anemie a anecdoticii, a faptului de la care pornește relatarea și care stă în centrul relatării epice.

Adică e o situație vecină cu ceea ce se întîmplă cu adolescenții din unele familii (neliterare) în care tatăl sau unchiul admonestează astfel pe adolescentul care revendică ceva: tu n-ai apucat războiul și foametea.

Există uneori o anumită pornire de a privi cu neîncredere încercările prozei tinere și mă gîndesc dacă în acest caz nu se absolutizează, fără îndreptățire, normele unei maniere ori alteia de a scrie. Scriitorii noștri au trăit momente revoluționare din istoria patriei, momente de răscruce în destinul poporului nostru. Ei le-au înfățișat — poate nu cu amploarea cuvenită — în scrieri, mai lungi sau mai scurte (asta nu contează), care reprezintă și momente în dezvoltarea noii noastre literaturi. Dar cu aceste cărți nu s-a spus tot ce era de spus și, mai ales, ele nu țin locul celor care azi își anunță apariția. E surprinzător chiar să vezi că prozatori care au deschis niște drumuri fructuoase, au aerisit sau paralizat moduri paralizante de a gîndi și face literatură par a mărturisi, în unele intervenții publice chiar, credința exclusivistă într-una ori alta din modalitățile de a face literatură! Epoca noastră, acest azi în care trăim, are marile lui prefaceri, are un timbru specific pe care cărțile de pînă acum n-au avut cum să-l surprindă și iată că niște tineri prozatori se străduie să înțeleagă acest lucru și nu așteaptă „distanțarea" pentru a scrie romane-cronici sau trilogii, ei se aplică, cu o demnă conștiință profesională, problematicii omului de azi. Iar ceea ce comunică și dezbat Constantin Stoiciu și Sînziana Pop, Horia Pătrașcu, D. Țepeneag și Alexandra Tîrziu, Tudor Ursu și Ana Delea, Radu Dumitru și Ana Barbu numai străluciri formale nu sînt. Ceea ce se străduiesc și izbutesc uneori neașteptat de bine să facă acești tineri prozatori e să găsească un unghi neașteptat de a privi și transmite o realitate știută și, datorită acestui unghi, realitatea devine brusc neștiută, proaspătă.

Desigur că locul pentru imposturi și inexactități e încăpător, dar nu în mîhnire trebuie să zăbovim privind tabloul prozei tinere. Pentru că n-avem de ce. Ceea ce trebuie, de asemenea, notat este faptul că această modalitate artistică își are o echipă de critici sensibili care știu s-o expliciteze cum trebuie în public și să atragă atenția asupra improvizațiilor care pot naște confuzii valorice.

Dacă aș avea vreo doleanță, ar fi aceea a apariției unui volum de proză de Florea Fugaru, ale cărui lucrări le știu din cîteva iviri sporadice în presă și din manuscrise, apariție pe care o cred echivalentă cu un puternic eveniment literar. De asemenea, un volum de versuri de o frumoasă distincție artistică de care e capabil N. Oancea.

IN RĂSPUNSUL SĂU, PROZATORUL ION BĂIEȘU VORBEȘTE DE O ABUNDENTĂ „PROZĂ A STĂRILOR", CU ALTE CUVINTE, PSIHOLOGISM. CARE ESTE OPINIA DUMNEAVOASTRĂ?

Deoarece la prima întrebare am răspuns nepermis de lung o să mă restrîng. Nu cred că e vorba de-a dreptul de „psihologism". E vorba de accentul pus pe analiza psihologică, prin aceasta înțelegînd o echivalență între un obiect, o gesticulație exterioară și o trăire intimă. Faptul că are pondere analiza psihologică e motivat de marile, fundamentalele mutații în conștiința nouă a omului nou. Acuzei că în lucrările lor prozatorii tineri nu pot cuprinde evenimente vaste pentru 50 de coli editoriale trebuie să i se răspundă prin faptul că această proză beneficiază de examinarea cu o privire ascuțită și proaspătă a formării pe îndelete sau brusc a unor deprinderi noi, neașteptate. Și aici spațiul epic e la fel de larg ca și într-un roman amplu.

SE POATE SCRIE O LITERATURĂ MARE DIN SONDAREA FAPTULUI „MĂRUNT"?

Să-l pomenim pînă la exasperare pe Cehov? Primejdia ar exista dacă ar veni de la tratarea minoră a faptului minor.

Anchetă realizată de

C. STĂNESCU
M. UNGHEANU

● Să discutăm despre
● Să discutăm despre
● Să AZI discu
tăm despre
● Să discutăm despre
● Să discutăm despre

TINEREȚE, EDUCAȚIE, RĂSPUNDERI

În 1955 a început povestea de dragoste dintre Ileana Fleșeriu și Adrian Orșa.

El, funcționar la serviciul vînzări, absolvent al unei școli profesionale. Ea, contabilă și absolventă a liceului comercial. A cerut-o surorii ei mai mari: Marioara Gheorghiu, din Alba Iulia.

„Gîndește-te la pasul care-l faci. Ai să te faci inginer, să nu spui vreodată că Ileana nu-ți mai corespunde. Apoi există între voi o mică diferență de vîrstă, să nu ajungi s-o vezi dublu sau triplu după cîțiva ani" — i-a spus aceasta.

Orșa Adrian a replicat:

„Niciodată, altă femeie cu calitățile Ilenei n-am să mai găsesc. În inima mea nu mai e loc pentru altă femeie" (1959).

Orșa a plecat la Politehnică unde o cunoaște pe Maria Dima-Coca.

În familia Orșa încep cheltuieli, datorii. În 1963 nu se mai prezintă la examenul de stat. Absența devine apoi pretext pentru dese întoarceri la Cluj. Află colegii. Află și Ileana. Neagă orice acuzare ce i se aduce în această privință. În 1964, Maria Dima este exmatriculată. Vine în Cugir. Orșa își părăsește soția. Pentru Ileana vin luni grele. Oraș mic, unde lumea vede și știe tot ce se întîmplă. Compătimiri, umilințe, durere. Crede încă în el. Speră că-i o rătăcire de moment, că va reveni.

Reportaj anchetă
de LIANA ANGHEL

CAZUL ORȘA

Despre acest trist și „clasic triunghi" am aflat la Tribunalul regional din Deva unde „speța" (cum i se spune în limbaj juridic) a stîrnit o profundă indignare. Am răsfoit și noi dosarul 836/1966 și în unele file ni s-a părut că apar afirmații și fapte care dacă nu priveau totdeauna pe juriști, nefiind infracțiuni penale, se înscriau mai ales ca lezări ale bunului simț, ale eticii socialiste. De aceea am hotărît să vă punem în față filele unui dosar mai puțin obișnuit, a cărui alcătuire am făcut-o audiind pe cei în cauză și diferiți oameni din regiunile Deva, Brașov și Cluj, legați direct sau indirect de eroii povestirii noastre.

Soțul: Adrian Orșa. Bărbat frumos, înalt, brunet, ochi negri, pătrunzători. Nervos. Nestăpînit, grosolan chiar, impulsiv. După cum se va vedea, deseori demagog.

Red.: Sînteți căsătorit?

O. A. — Nu!

Red.: Gîndiți-vă bine...

O. A. — Eu nu mă consider căsătorit. Legea însă mă consideră căsătorit cu numita Orșa Ileana. Eu nu.

Red.: V-ați căsătorit din dragoste?

O. A. — Să zicem. Mai greșește omul. Eram în discordie cu părinții mei. Motivele nu vă interesează și nu le voi spune. Toată lumea pleca în vacanță. O cunoșteam pe numita Orșa Ileana de cîțiva ani. Știam că-i o fată bună și pentru că la părinți nu puteam să mă duc mi-am zis: „hai să-mi fac un cămin". Totul mi se părea roz, ca oricărui om înainte de căsătorie. A mers totul normal ani de zile. La sfîrșitul anului IV au apărut unele discordii din cauză că soția mea era geloasă pe unele vechi „amintiri" ale mele. Am cunoscut-o în decembrie — cînd eram în anul V — pe Coca-Maria Dima. Mi-am dat seama că ea s-a îndrăgostit de mine. Știa că sînt căsătorit. Eu nu eram îndrăgostit de ea. Inițial îi făcuse curte un coleg de-al meu, care mi-a și recomandat-o. Am absolvit peste cîteva luni facultatea și am plecat la Cluj, fără să mă mai întorc din două motive: de ordin financiar și ca să evit situația creată, deoarece Dima se ținea de mine și eu n-o iubeam. În acest timp, reîntors la Cugir, mi-am dat seama că nu o mai iubesc pe Ileana Orșa și am început să doresc despărțirea.

Red.: Aveați motive?

O. A. — N-o mai iubeam și gata.

Red.: Și ce ați făcut?

O. A. — M-am separat dar n-am divorțat căci am convenit să stăm așa pînă va muri mama ei ca să n-o supărăm grav deoarece ea știa că ne iubim. Între timp mi se repartizase, un apartament de 2 camere pentru mine, soție și mama ei. Dar mama ei n-a mai vrut să moară (!?) și în august 1963 am plecat de acasă și m-am dus la Alba Iulia unde am locuit împreună cu Maria Dima, pînă în luna octombrie cînd ea a plecat la facultate, la Cluj. Eu m-am reîntors la Cugir și n-am mai vrut să stau cu numita Orșa Ileana cerînd Direcției să-mi dea voie să locuiesc la camera de oaspeți unde mai locuiau și alți ingineri tineri. Am locuit singur două luni. În decembrie 1963 Maria Dima este exmatriculată și vine la Cugir.

Red.: — De ce nu s-a dus la părinții ei?

O. A. — Probabil că sînteți lipsită de sentimente și priviți dogmatic. Mă iubea și normal era să vină la mine, la bărbatul ei. Am locuit amîndoi la casa de oaspeți Ceilalți colegi, de comun acord, s-au mutat în altă cameră. Văzînd că era incomod de locuit și acolo am cerut să mi se dea o locuință ca lumea.

Red.: — Dar aveați deja o repartizare!

O. A. — Iar gîndiți dogmatic. Acolo stătea numita Orșa Ileana și nu era s-o oblig pe Dima să locuiască cu ea.

Red.: Și vi s-a dat?

O. A. — Întîi nu au vrut, dar am făcut o cerere de lichidare cu preaviz și am spus: ori locuință, ori lichidare. Și mi s-a dat o garsonieră unde m-am mutat cu Dima. Acum trebuia să rezolv și situația ei, deoarece ca să fie rematriculată trebuia să lucreze un an în producție, direct, ca muncitoare, pentru reabilitare.

Red.: — Și cum ați procedat?

O. A. — Am fost din nou la director și acesta m-a refuzat. Văzînd tergiversarea l-am luat pe tovarășul Munteanu Petre, președintele comitetului sindical și ne-am dus din nou la directorul Prodan ca să lămurim problema odată pentru totdeauna.

Red.: — Și cum ați motivat această nouă cerere a dv.?

O. A. — Ca de obicei: ori o angajează, ori plec de la ei. Și au angajat-o la controlul tehnic de calitate în octombrie 1965, unde a lucrat pînă la 9 aprilie 1966. Și iată cum, din cauza acestui director, biata Coca a mai pierdut un an de facultate.

Red.: — Și totuși, cu toate condițiile ce vi s-au creat ați părăsit Cugirul.

O. A. — Era normal deoarece Maria Dima a început să fie insultată pe stradă, lumea se uita urît la ea și am primit și scrisori de la diferiți cetățeni din Cugir. Am plecat într-un oraș mai civilizat, la Brașov. Eu m-am angajat la uzina nr. 2 cu un salariu mult mai mare, iar ea la un șantier de construcție al MTNA-ului ca manipulantă, din aprilie pînă în septembrie 1966. Acum este în anul IV la Cluj, iar eu locuiesc la părinții Mariei Dima, B-dul Steagul Roșu nr. 19 parter, scara B.

Red.: — În ce calitate?

O. A. — De om cinstit.

TOLERANȚE INTOLERABILE

Uzina „30 Decembrie" — Cugir. De vorbă cu tovarășul Gheorghe Prodan — directorul uzinei.

Red.: — Adrian Orșa avea locuință?

P. G. — Da, i se repartizase locuință în bloc nou compusă din două camere, baie și bucătărie.

Red.: — De ce i s-a permis atunci să ocupe un loc la camera de caspeți cînd ocupa un apartament de două camere, cu soția?

P. G. — Pentru că toți inginerii tineri aveau acest drept.

Red.: — Chiar și cei însurați și cu apartament în orașul Cugir?

P. G. — Da. Stătea de altfel împreună și cu alți ingineri.

Red.: — Dar a stat trei luni și cu Maria Dima.

P. G. — Se poate, asta nu-mi amintesc.

Red.: — Am auzit că ați locuit chiar vizavi de ei...

P. G. — Nu-i adevărat, nu locuiam vizavi ci în același bloc.

Red.: Deci deși avea repartizare și locuia într-un apartament de două camere, i-ați mai aprobat după aceea și o garsonieră pentru dînsul și amanta sa. Aveți vreo justificare legală?

P. G. — Prima oară i-am repartizat apartament ca soț și a doua oară i-am dat garsonieră ca inginer.

Red.: Și a rămas Adrian Orșa chiar cu prețul unor asemenea avantaje?

P. G. — N-a rămas. A plecat și ne-a dat și în judecată că nu i-am dat salariul maxim.

DUPĂ DOUĂ ZILE LA BRAȘOV

De vorbă cu tovarășul Dumitrescu Constantin, maistru.

— Îl cunosc pe Adrian Orșa din aprilie 1966 cînd a venit în uzina noastră. Impresia mea despre el este a unui tehnician bun care se achită bine de toate sarcinile. I-am recomandat să-și ia diploma de stat și ne-am oferit să-l ajutăm în acest sens. Încolo nu cunoaștem nimic despre viața lui, nu știm să fie însurat. Ce se întîmplă dincolo de poarta uzinei nu ne mai preocupă.

Ing. *Jura Stavăr* — adjunct al serviciului tehnic unde lucrează Orșa ca tehnician I:

— Bun tehnician, își îndeplinește competent sarcinile, foarte corect, distant, n-am știut că este căsătorit decît acum două zile cînd s-a discutat asupra impozitului pe celibat. Sînt preocupat de probleme de serviciu și ce fac salariații după cele 8 ore de muncă nu mai mă preocupă, deoarece n-am timp.

LA PĂRINȚII MARIEI DIMA

Tatăl: Dima Ion, controlor de calitate la Uzinele „Steagul roșu" din Brașov. Un singur copil, pe Maria.

— N-am știut nimic de viața copilului meu, nu m-a anunțat nimeni de la facultate că a fost exmatriculată. În 1964 știind că a plecat cu lotul de sportivi să defileze la București (am văzut-o și la televizor), am așteptat-o să se reîntoarcă la Brașov. N-a venit. Tot atunci am primit o scrisoare de la Adrian Orșa care mi-a spus că o iubește pe fata mea și că legăturile lor sînt pînă la moarte. Știu că Orșa este însurat. El stă la mine cu chirie. Este iubitul fetei mele, trăiește cu el. Și-n fond ce vă băgați în familia și în viața mea?! Cui nu-i place să mă dea în judecată și legea să hotărască. Nu interesează pe nimeni ce fac eu și familia mea!...

Mama: Ecaterina Dima. Casnică.

— Nu știu dacă a fost exmatriculată. Cunosc că fata mea trăiește cu Orșa Adrian și că acesta este căsătorit. Dar ce să le fac? Să le tai gîtul?

Red.: — Dumneavoastră credeți că fata dumneavoastră a procedat cinstit întemeindu-și, să zicem, „fericirea" ei pe nefericirea alteia?

E. D. — Eu am fost contra acestei afaceri dar ce era să fac? Nu era să stau la urma ei mereu. E fata mea și n-o fi cinstit dar are și ea dreptul, ca și cealaltă, la fericire.

Cu studenta Dima Maria din anul IV al Facultății de istorie universală am vorbit peste cîteva zile la Cluj. Este înaltă, voinică, brunetă, cu ochii fardați suplinind o melancolie voită, o gură peste care rujul n-a putut ascunde o ironie rece

Red.: — Cunoșteați de la începutul legăturii dv. cu Orșa Adrian că acesta este însurat?

D. M. — Da.

Red.: — Acest lucru nu v-a făcut să ezitați?

D. M. — Nu. La început legătura dintre noi a fost fără... obligații. Un film, o cofetărie, un restaurant. Ne plimbam. Apoi, normal, ne-am îndrăgostit unul de altul.

Red.: — Nu v-ați gîndit că subminați o căsnicie, că faceți rău unei alte femei?

D. M. — M-am gîndit, dar ce era să fac. Și ea era liberă să-și apere iubirea. Cine este mai puternic învinge...

Spicuim din decizia de exmatriculare a Rectoratului, sub nr. 10.883, decembrie 1964, privind pe studenta Dima Maria.

Decizie de exmatriculare.

„...pentru absențe numeroase acoperite cu certificate nereale și acte de imoralitate.

În această perioadă — în cazul că dorește să-și continue studiile, se va încadra în producție, în cîmpul muncii fizice, urmînd ca la începutul anului universitar să prezinte în afară de cererea personală de reprimire și recomandarea favorabilă pentru continuarea studiilor, din partea întreprinderii unde a lucrat".

HÎRTIILE CARE AU „REABILITAT-O" PE MARIA D.

BRAȘOV

La șantierul M. T. N. A. a lucrat de la 19.V.1966, la 27-VIII 1966, adeverință fără număr tot către Facultatea de istorie și filozofie, Cluj.

CUGIR

La Uzina „30 Decembrie" a lucrat de la 6.X-a 1965. la 1.VI.1966, conform adresei nr. 39546/1966 Către Facultatea de istorie și filozofie, Cluj.

Pușcaș Ion, șef serviciu cadre de la șantier Brașov ne relatează: „Știm că Maria Dima a fost angajată la noi de la 19 V — 27 VIII 1966. Iată cererea de angajare, și iată și cererea de lichidare. I-am dat o caracterizare. N-avem copie pentru că adeverințele de caracterizare nu le înregistrăm și nu le dăm număr. Am caracterizat-o foarte bine fiindcă a avut o comportare foarte bună.

Red.: — Ați văzut-o muncind direct în producție? Ați urmărit-o în munca ei?

P. S. — Nu. Eu sînt foarte ocupat, știam că e studentă și căsătorită și că a fost angajată temporar ca muncitor, primitor de materiale și scule cu 806 lei lunar. Mi s-a spus că a muncit foarte bine.

Red.: — În trei luni de zile ați avut timp suficient pentru a vă da seama și a gîra pentru o tînără care fusese exmatriculată acordîndu-i o caracterizare cu valoare de reabilitare morală?

P. S. — Nu m-am preocupat de așa ceva și apoi eu știu că a muncit bine de aceea am caracterizat-o mai ales că a recomandat-o și tovarășul Moise Grigore.

Pot aceste recomandări de la Cugir și de la Brașov să fie considerate adevărate? Și totuși...

LA DECANATUL FACULTĂȚII DE ISTORIE DIN CLUJ

Ni se arată aprecierile și recomandările cu care s-a prezentat Maria Dima în toamna lui 1966 și pe baza cărora a fost rematriculată. Nu mai pomenim de cele pe care le-ați și citit. Transcriem doar părți din „noile" recomandări pe care le-am găsit la dosarul lui Maria Dima de la facultate și care privesc problema ce o dezbatem.

Uzinele „30 Decembrie" Cugir.

Apreciere asupra activității depuse de tov. Dima Maria Constanța, fostă angajată a Uzinei „30 Decembrie" Cugir din 6 octombrie 1965 — 25 aprilie 1966. Dima Maria, chiar de la angajare a dat dovadă de un interes deosebit la locul de muncă pentru a-și rezolva sarcinile de serviciu, a căutat să fie un exemplu de muncă și comportare tovărășească față de colegii ei de muncă ajutîndu-i în clarificarea unor probleme din cunoștințele acumulate.

Comitetul sindical. ss/ Indescifrabil.

În aceeași zi și la același ton, comitetul sindical elibera o apreciere și soției. De unde se vede cît de infidele sînt hîrtiile.

18 XII 1965.

Comitetul sindical din Uzina „30 Decembrie" Cugir.

Ileana Orșa, angajată din 1953. Exemplu de comportare și conduită față de tovarășii de muncă.

1954, în biroul U.T.C.

1955, membră a comitetului sindical. Mereu premiată.

Bine pregătită profesional. Corectă, modestă, comportare exemplară în uzină și în afara întreprinderii.

Se bucură de o apreciere foarte bună, atît profesional cît și în activitatea obștească.

Organizația de bază U. T. C. Uzina „30 Decembrie" Cugir.

Apreciere.

Adunarea generală a organizației U.T.C. secția fus Uzinele „30 Decembrie" Cugir, întrunită în ziua de 25 aprilie 1966, luînd în discuție activitatea profesională a tov. Dima Maria depusă pe perioada 5 octombrie 1965 — 25 aprilie 1966 se constată următoarele:

Tov. Dima Maria Constanța pe linie profesională a deținut funcția de controlor de calitate în cadrul secției fus unde tovarășa a dovedit o înaltă pregătire profesională... În activitatea sa a dat dovadă și de o comportare bună față de colegii de muncă, ce a făcut să fie apreciată și stimulată de către întregul colectiv în cadrul căruia și-a desfășurat activitatea.

În afara uzinei tov. Dima Maria Constanța și-a căpătat simpatia și aprecierile celor care o cunosc printr-o comportare frumoasă.

Față de părțile pozitive organizația U.T.C. din cadrul sectorului fus apreciază activitatea și comportarea tov. Dima Maria Constanța pe perioada arătată ca fiind foarte bună.

Secretar U.T.C. ss/Indescifrabil.

RECOMANDARE

Colectivul de conducere din cadrul Grupului de șantiere MTNA Brașov întrunit astăzi 20. 08. 1966 a luat în discuție cererea tovarășei Dima Maria Constanța prin care solicită prezenta recomandare pentru rematriculare în cadrul facultății.

Tovarășa Dima Maria Constanța angajata întreprinderii noastre de la data de 19 mai 1966 în funcție de muncitor manipulant la Șantierul de drumuri Brașov... din activitatea tovarășei reiese că s-a încadrat în disciplina de producție, neavînd nici o abatere ci dimpotrivă constituie un exemplu bun, pentru întreg colectivul, avînd o comportare demnă, tovărășească, dînd dovadă de mult respect față de cei cu care lucrează, participînd alături de ei la toate acțiunile întreprinse.

Tovarășa Dima Maria deși nu este membră a organizației U.T.C., este totuși un element cu un moral sănătos.

Față de cele arătate mai sus recomandăm pe tov. Dima Maria Constanța pentru a fi rematriculată în vederea terminării studiilor.

Director ss/ Andrei Ioan
Șef cadre Pușcașu

Trecem peste faptul că există o flagrantă neconcordanță de date referitoare la perioada în care a lucrat Dima Maria la cele două întreprinderi dar am dori să cunoaștem singurul răspuns adevărat al tovarășilor care au eliberat aceste recomandări referitoare la moralitatea și comportarea Mariei Dima.

Așteptăm.

SI... ILEANA ORȘA SOȚIA

Femeie frumoasă, înaltă, brunetă, îngrijit îmbrăcată. Este o timidă. Nu mi-a făcut nici o confesiune care ar fi putut să-l deranjeze pe el. La fel a procedat și la procesul de divorț, intentat acum un an de Orșa și respins definitiv. Foarte demnă. Tenace. Răbdătoare.

Iată cîteva păreri ale concetățenilor ei.

Țîrlea Ion, muncitor în Uzina „30 Decembrie" Cugir:

„Ileana Orșa e o cetățeancă prea cumsecade și prea bună".

Ceteanu Sofia: „Femeie cinstită, harnică, cuminte".

Borja Eugenia: „Femeie corectă. O știe tot Cugirul ca o fată de o conduită extraordinară".

Dăcea Ion:

„Ileana Orșa face cinste orașului nostru. O știm de tînără, de cînd a venit în uzină. Din 1953 Orșa Adrian arată adevăratul chip trist al neomeniei. A profitat ca să-și facă studiile".

Iată ce mărturisește soția:

I. O. — Adrian a fost prima mea dragoste Am crezut în el și știu, este stupid, dar undeva încă am o mare dragoste față de el. Nu pot crede uneori că tot ce a fost frumos între noi, dragostea, viitorul s-au năruit. Cred că femeia ce a apărut în viața lui îl influențează, l-a făcut să piardă, să rătăcească drumul pe care mînă în mînă am plecat. Ne iubim din 1955. Căsătoria noastră nu s-a făcut pripit. Patru ani am căutat să ne cunoaștem, să ne înțelegem.

Apoi au venit la fel de fericiți, anii căsătoriei noastre. Și n-au fost ani ușori.

Red. — Se spune că l-ați ajutat ca să-și urmeze facultatea.

I O — Greșit se spune L-am înțeles așa cum ar fi făcut orice soție, orice prietenă, orice om drag.

Noi doi am hotărît ca el să plece la studii. Și eu puteam să plec la facultate, eram doar absolventa unui liceu, dar am gîndit că e mai bine să se ducă el, care avea înclinații spre tehnică.

Red. Ce părere aveți de felul în care s-a comportat față de dv?

I. O. — Eu mă numesc Orșa Sînt soția lui Adrian și el este soțul meu. Chiar dacă în sufletul meu îl judec mai aspru să nu-mi cereți, ca să-l denigrez. Bunica avea o vorbă: „Ușor de măritat, greu de ținut o căsnicie". Eu am datoria să lupt, să încerc orice dacă tovarășul meu de viață rătăcește drumul. Am scris la început părinților acelei fete. Am făcut-o din dragoste față de niște părinți care credeam că nu știu adevărul. Nu mi-au răspuns. Mai tîrziu am aflat că știau tot și-l țin totuși pe soțul meu la ei, patronînd decăderea propriei lor fiice.

Eu să-l judec? Nu. Las altora această sarcină.

Red. — Credeți că mai este posibilă o împăcade între dv.?

I. O. — Știu, poate mă disprețuiți că după cele ce ați aflat de la alții, din oraș, uzină, dosar de divorț eu pot să mai țin la omul acesta. Mi-aș reproșa o viață dacă n-aș lupta chiar contra voinței lui, ca să-l fac să vadă adevărata față — realitatea.

Fata aceea profită și azi, alături de părinții ei. El bate pasul pe loc, dă înapoi.

Dacă aș fi crezut sau aș fi văzut o clipă că între omul pe care l-am iubit și această femeie, era ceva frumos, ideal m-aș fi retras. — Dar așa?

N-am oare dreptul s-o dau pentru un timp înlături pe femeia, pe soția din mine, învinsă, umilită și să-l apăr, să-l ajut și să lupt pentru prietenul de 11 ani, pentru tovarășul cu care plecasem pentru totdeauna pe drumul vieții și al fericirii, să-i arăt că rătăcirea de azi poate să-l piardă? Sînt dintr-o regiune — Hunedoara, unde femeia și soția au respectul căminului, al familiei, de mii și mii de ani.

ÎN LOC DE CONCLUZII

Vă invităm să vă spuneți deschis opinia:

1 Fericirea personală poate fi clădită pe nefericirea altuia?

2 Ce pedeapsă merită Orșa Adrian și Maria Dima și care sînt acuzațiile pe care i le aduceți?

3 Filozofia „nu mă amestec, nu mă bag" este, și de ce, străină moralei noastre?

4 Cine și cum se fac vinovați de indiferentism social în cazul „Orșa"?

5 Infracțiunea morală este, implicit, și o infracțiune penală? De ce?

● Ştiri interviuri reportaje ● Ştiri interviuri reportaje ● Ştiri interviuri reportaje ● Ştiri interviuri reportaje

ZILNIC

INFORMAŢII

ACTUALITATEA

La Constanţa au început lucrările instalaţiei telefonice de automatizare urbană, care va permite efectuarea în cursul acestui an a convorbirilor directe între abonaţii din Constanţa şi Eforie cu cei din Bucureşti şi Braşov. De asemenea, prin extinderea centralei telefonice de aici cu încă 2 000 linii, se va mări în mod corespunzător şi numărul posturilor telefonice pentru abonaţii oraşului.

Totodată, s-au luat măsuri pentru montarea unei staţii de televiziune, iar în punctele de mai joasă înălţime — Mangalia, Costineşti şi Neptun — a trei staţii de translaţie, în vederea îmbunătăţirii calităţii imaginilor transmise de postul nostru de televiziune.

(Agerpres)

Viitori arhitecţi în examen

DEVA (de la corespondentul nostru).

Începînd din acest an bolnavii de reumatism se vor putea duce pentru tratament la staţiunea balneo-climaterică Geoagiu-băi din raionul Orăştie şi în timpul iernii. Pentru asigurarea unor condiţii de confort cît mai bune staţiunea a fost dotată cu mobilier nou, unele clădiri au fost renovate, s-a mărit capacitatea de îmbăiere, s-au pus sobe de teracotă în toate camerele, au fost construite geamuri duble şi uşi pentru protejarea coridoarelor.

Au fost terminate lucrările de aducţiune a apei potabile în staţiune. În prezent este în construcţie o cantină cu o capacitate de 900/3 persoane prevăzută a fi terminată la sfîrşitul trimestrului II 1967. Circa 200 de reumatici din cei 221 ciţi pot cuprinde odată staţiunea, folosesc deja efectul tămăduitor al apelor termale.

O singură întrebare îşi pun însă pacienţii: cînd se va introduce apa şi în vile?

Institutul de proiectări construcţii de maşini

Analizînd cifrele de plan pe anul 1967 colectivul Institutului de proiectări construcţii de maşini s-a angajat să predea documentaţiile, în medie, cu 10 zile înaintea datelor planificate pentru fiecare proiect. De asemenea, prin soluţiile tehnice preconizate se vor reduce consumurile specifice cu 500 tone oţel, 800 mc lemn, 300 tone ciment, iar prin mai buna folosire a suprafeţelor productive existente, amplasarea unor agregate tehnologice în aer liber, reducerea suprafeţelor neproductive, se vor economisi 15 000 000 lei faţă de valoarea de deviz.

De asemenea, proiectanţii şi-au propus să depăşească indicatorii planului cu:

- **95 000 ore la producţia globală;**
- **150 000 ore la producţia marfă;**
- **450 000 ore de proiectare.**

Colectivul institutului este hotărît să-şi îndeplinească în mod exemplar angajamentul luat, sprijinind strădaniile constructorilor de a realiza investiţiile în termen şi cu eficienţa ridicată.

Întreprinderea „Flacăra Roşie"

Colectivul Întreprinderii „Flacăra Roşie" din Capitală, dornic de a pune la dispoziţie populaţiei încălţăminte durabilă, elegantă, la nivelul exigenţelor crescinde ale acesteia, s-a angajat să depăşească prevederile planului pe 1967 cu:

- **6 500 000 lei la producţia globală;**
- **8 000 000 lei la producţia marfă vîndută şi încasată;**
- **2 200 000 lei economii la preţul de cost;**
- **2 000 000 lei beneficii;**
- **productivitatea muncii pe salariat va spori cu 1 100 lei.**

F. M. U. A. Bucureşti

(Urmare din pag. I)

gajamentului îl constituie rentabilizarea în acest an a întregii producţii de maşini-unelte fabricate de uzină. De asemenea, va fi modernizat strungul carusel cu diametrul de 1 250 mm., se va asimila în fabricaţie, cu 30 de zile înainte de termenul planificat, maşina portală de frezat P.L.P. 630.

Uzina Electroputere

(Urmare din pag. I)

Indicatorii planului vor fi depăşiţi cu:

- **8 000 000 lei la producţia globală;**
- **6 000 000 lei la producţia marfă vîndută şi încasată;**
- **1 000 000 lei economii la preţul de cost;**
- **1 000 000 lei beneficii.**

De asemenea, se vor economisi 200 tone de metal.

Se vor reproiecta unele produse şi asimila altele noi, cu parametri ridicaţi, se vor realiza două tipuri de motoare electrice de curent alternativ cu clasă superioară de izolaţie, se va moderniza procesul tehnologic de vopsire a locomotivelor Diesel-electrice, se vor recupera 60 tone de tablă silicioasă.

LITORAL'67

(Urmare din pag. I)

de desăvîrşire a reţelei comerciale, personalizarea distinctă a restaurantelor sale unde să nu găseşti, de e zi ori de e noapte la Mamaia ori la Eforie-Sud, numai grătar de viţel cu cartofi răscopţi, ci bucătărie bogată şi aleasă pentru toate gusturile continentale şi excontinentale. Iar un restaurant nefiind numai un local unde se poate minca ori bea, orchestrele ce vor sonoriza nopţile litoralului, trebuie să-şi armonizeze de pe acum sonurile, singura lor carte de vizită. În raidurile efectuate de ziarul nostru în vara trecută pe litoral, postfaţă la litoral '66, erau afirmate opinii de la oameni cu responsabilităţi diverse şi, indiscutabil, preţioase. Nu s-a răspuns de către forurile competente, atunci, că observaţiile sînt juste şi-au fost memorizate. Aceste rînduri sînt implicit un apel la memoria acestora.

SPORT • SPORT

CAMPIONATUL MONDIAL DE HANDBAL

DOUĂ SFERTURI DE FINALĂ

Corespondenţă de la trimisul nostru special Vasile Căbulea

După acele dramatice confruntări de forţe între opt echipe aproape egale ca valoare, se poate afirma, fără reticenţă, că actuala ediţie — cea mai disputată pînă acum — întruneşte plenar toate atributele unui Campionat mondial de mare anvergură. În plus, ultimele patru meciuri de marţi seara au furnizat şi o surpriză de proporţii: danezii i-au învins pe iugoslavi, favoriţii unei presupuse finale. Se reeditează şi aici, în Suedia spectaculoase răsturnări de calcule ca şi la campionatul mondial de fotbal din Anglia. Ies din cursă sau se mulţumesc cu locuri mai puţin prestigioase în ierarhia mondială, echipe redutabile: R. F. Germană, Iugoslavia, Suedia, R. D. Germană.

...Mai sînt cîteva minute pînă începe meciul nostru cu handbaliştii maghiari. Facem cunoştinţă cu „Sporthallen", una dintre modernele săli de sport din Suedia. Spaţioasă şi luminată ca ziua, cu 3 000 de locuri, pe scaune cu instalaţii şi anexe necesare desfăşurării în condiţii excelente a unor competiţii de ţinută, „Sporthallen" a fost construită în ultimii ani şi pentru realizarea ei, municipalitatea a cheltuit nu mai puţin de 5 milioane de coroane. În sală se află o fanfară care delecta publicul făcînd mai uşoară răbdarea spectatorilor.

Spectatorii prezenţi la meciul România — Ungaria, nu au putut să bănuiască ce partidă dramatică le este dat să urmărească. Nici unul dintre jucători nu se aştepta la această a treia „finală" în serie. Publicul, a fost electrizat de rapiditatea fazelor, de acţiunile spectaculoase şi numărul mare de goluri înscrise. Au fost clipe de grea încordare, de mare tensiune nervoasă. La un moment dat, maghiarii — în prima repriză — conduceau cu 8—5. În această parte a jocului, adversarii noştri au dovedit o mare mobilitate, subtilităţi tehnice şi tactice. Avantajul le-a dat aripi: se vedea că vor cu o ardoare teribilă să reuşească marea surpriză a campionatului. Dar handbaliştii români, specializaţi parcă în reveniri puternice, îndrumaţi bine de pe margine de către antrenori au pus în joc întreaga lor capacitate de luptă şi de cunoştinţe tehnico-tactice şi au găsit admirabile resurse în fiecare şi în echipă în general pentru a ieşi din impas. Egalează la 8 şi pe urmă preiau iniţiativa cu un avantaj minim pe care îl sporesc cu intermitenţă ca în final să termine, şi să termine triumfal. Menţiuni speciale merită Mozer, într-o revenire care aminteşte întrucîtva de forma lui de zile mari: fiind lovit, la un moment dat, a intrat pe teren cu un pansament la nas, dînd dovadă de un generos sentiment de dăruire pentru echipă. El a marcat în acest meci 5 goluri. Bine au jucat Redl, Iacob, Gaţu.

Nu ştim sigur dacă maghiarii au ţintit spre vîrful piramidei — simbol al marei competiţii — însă s-a văzut clar că au dorit cu o ambiţie fantastică o victorie asupra campionilor mondiali. Jucătorii noştri şi-au apărat însă cu străşnicie titlul. Seara, la recepţia oferită la unul din cele mai mari hoteluri, în onoarea handbaliştilor, primarul oraşului a toastat în cinstea lor, apreciind elogios victoria.

După meci ,am solicitat cîteva păreri arbitrului N. G. Schneider (R. F. Germană) care a condus autoritar şi cu competenţă; l-am găsit în cabină, ştergîndu-şi sudoarea cu un prosop. Părea la fel de obosit şi epuizat ca şi jucătorii.

— **Un joc foarte tare, fără durităţi, fără să depăşească manierele înscrise în codul sportului. Nu mi-a pus probleme. În orice caz, deşi am dat o şansă şi echipei maghiare, nu mă aşteptam la un joc aşa de strîns în compania campionilor mondiali.**

Echipa României a mai făcut un pas uriaş pe drumul vertical şi anevoios la capătul căruia străluceşc cupa şi medaliile de aur. Joi seara, va întîlni la Vasteras, în semifinală puternica echipă a Cehoslovaciei, cu care formaţia noastră împarte rivalităţi şi revanşe sportive de tradiţie. Sperăm că echipa noastră să reediteze acel Dortmund 1961 cînd i-am învins în finală cu 9—8 şi Praga 1964, în semifinală cu 16—15. Oricum însă, şi asta este şi părerea specialiştilor, echipa cehoslovacă este cel mai incomod adversar pentru oricare echipă.

În a doua semifinală se întîlnesc echipele Danemarcei şi U.R.S.S. Ambele jocuri se desfăşoară în cuplaj. Meciurile vor fi transmise la radio începînd cu orele 19,55. Băieţii noştri vor simţi astfel mai aproape spectatorii şi vor căuta, cel puţin, aşa ne-au încredinţat, să nu spulbere iluziile, speranţele îndreptăţite. Este o dorinţă expresă nu numai a lor, ci a tuturor iubitorilor sporturilor din ţara noastră.

Linköping, 18 ianuarie

PE SCURT

● *În turneul internaţional de şah de la Beverwijk, după 6 runde marele maestru internaţional Boris Spasski (U.R.S.S.) l-a egalat, în clasament, pe Liutikov (U.R.S.S.), conducînd împreună cu cîte 5 puncte fiecare. Pe locurile următoare se află Kavalek şi Larsen cu cîte 5 puncte, Cirici, şi Van Geet cu cîte 2,5 puncte (2), Ghiţescu, Donner şi Gligorici cu cîte 2,5 puncte (1).*

În runda a 6-a Ghiţescu a întrerupt cu Gligorici, Van Geet l-a învins pe Donner şi Larsen pe Szabo.

În cea de-a două rundă a competiţiei feminine, Alexandra Nicolau a remizat cu olandeza Timmer.

„Electrecord"-ul se pregăteşte

După toate semnalele se pare că anul 1967 va aduce în librării o seamă de imprimări de maxim interes pentru fiecare dintre iubitorii muzicii, pentru opera de răspîndire a valorilor artistice în mase.

Din suita de titluri pe care ni le-a pus zilele trecute la dispoziţie casa de discuri „Electrecord", aş aminti înainte de toate, seria de imprimări închinate unui aşteptat eveniment muzical — cea de a IV-a ediţie a Concursului şi festivalului internaţional „George Enescu". Din seria noilor imprimări şi reeditări enesciene, amintim Cvartetul nr. 1 cu pian, Suita a II-a pentru orchestră, Sonata a III-a pentru pian, Oedip, poemul „Vox maris", Simfonia concertantă pentru violoncel şi orchestră, un disc de mare valoare documentară — „Enescu pianist" ş.a.

Anul 1967 va aduce de asemenea, o suită de interesante imprimări ale unor compozitori români, printre care remarcăm Simfonia XI-a de D. Cuclin, Triplul concert, Concertul pentru harpă şi Concertul pentru vioară de Paul Constantinescu, „Acteon" de A. Alessandrescu şi multe alte lucrări de Rogalski, Tudor Ciortea, Th. Grigoriu, A. Vieru, T. Olah.

În lunile următoare vor fi lansate şi două noi colecţii: primul disc din ciclul „Istoria muzicii universale" în redacţia prof. Zeno Vancea, şi primul disc al unei noi colecţii folclorice menite a prezenta cîteva obiceiuri din diferite regiuni ale ţării.

Remarcabil ilustrat este sectorul închinat muzicii universale. Vor apare astfel, Requiemul de Mozart, (în interpretarea Filarmonicii timişorene, sub conducerea lui N. Boboc), Cvartetele de Beethoven, un excepţional recital a lui Valentin Gheorghiu, lucrări concertante de Mozart, Beethoven, Paganini, Rahmaninov, Brahms, mari lucrări orchestrale de Mahler, Stravinski, Bartok, Britten, precum şi două noi opere în versiune integrală („Cavaleria rusticană" şi „Paiaţe"), în interpretarea unor prestigioşi artişti lirici români.

I. SAVA

ARTĂ PENTRU... DEPOZITE ?

(Urmare din pag. I)

Destinaţia lor? Muzee, parcuri, case de cultură, instituţii culturale. Foarte multe au intrat şi vor intra în cele două depozite mari ale Comitetului de Stat pentru Cultură şi Artă şi vor aştepta. Specialiştii au calculele lor de făcut — să le facă. Ceea ce ne-a surprins însă de la început este că în 1966 au fost trimise instituţiilor culturale lucrări valorînd cu 3 000 000 lei mai mult decît s-a achiziţionat în acelaşi an. De unde provin? Din depozite, ni s-a spus. Depozite cu milioane, cum am văzut mai apoi, cu ochii noştri. Munţi întregi de „gipsuri", de exemplu, lucrări de care, se pare, n-are nimeni nevoie, fiecare reprezentînd bani buni, bani grei. Prima întrebare pe care am pus-o aşadar tovarăşului MIRCEA DEAC a fost:

— De ce se achiziţionează o aşa mare cantitate de lucrări? Unele, prin stil, se vede de la o poştă, sînt departe de a mai interesa pe cineva.

— Nici nu interesează poate decît doar pe istoricii de artă, care vor dori vreodată să facă un studiu. Multe din cele ce aţi văzut sînt însă „moştenirea" ale anilor din urmă.

— Dar şi în 1966 aţi achiziţionat, desigur din toate genurile, nu mai puţin de 3 000 de lucrări. Or, se ştie că în decenii întregi nu s-au produs aşa de multe opere valoroase. Să fi fost anul trecut un an excepţional pentru plastica noastră?

— Anul 1966 a fost un an bun, dar nu excepţional. Problema mai trebuie înţeleasă însă şi altfel. Pe de o parte este foarte greu să prevezi cum vor evolua gusturile, tehnicile şi realizările fiecărui artist, iar pe altă parte sînt şi mulţi care nu găsesc afinitate la public, nu vînd. Trebuie să-i ajute cineva...

— Iertaţi-ne, dar trebuie să lămurim un lucru: fondurile acestea sînt pentru achiziţionarea de opere de valoare, sau pentru ajutoare? Punem întrebarea pentru că, de pildă, din cîte sîntem informaţi — ca printr-o minune — tocmai oamenii cei mai talentaţi, vreme îndelungată, sau în perioade importante, n-au beneficiat de aceste generoase principii. Care a fost numele cel mai mare lansat în ultimii 5 ani?

— Ţuculescu...

— Cît a primit Ţuculescu, în comparaţie cu alţii, de mîna a zecea, unii care se deplasează azi pe la periferia amintirilor? Aproape nimic. Şi nu este unicul caz, după cum se ştie. Cum se face, deci, că specialiştii membri ai comisiilor noastre de evaluare s-au înşelat aproape cu regularitate iar cînd a fost vorba de talente deosebite s-au manifestat prin neînţelegere, în timp ce sume importante se duceau spre oameni de care azi nu mai aude nimeni? Punem aceste întrebări pentru a vă afla opinia într-o chestiune esenţială, după părerea noastră: nu s-a deplasat, împotriva tradiţiei, întreaga privire a artiştilor plastici spre o comisie care este în stare să decreteze, retribuind cu bani mai mulţi sau mai puţini, talente mari şi mici? Grigorescu, Luchian, Petraşcu etc., etc. înainte de a intra în muzee şi în Galeria Naţională au trecut prin casele oamenilor, prin colecţii particulare, au aşteptat vremea filtrărilor, a confruntării artei lor cu viaţa, cu sensibilitatea publicului pe care, astfel, au şi reuşit s-o influenţeze. Nu vi se pare, deci, nefiresc faptul că, sperînd la banii Fondului Plastic sau ai C.S.C.A., foarte mulţi artişti au uitat că beneficiarul numărul unu al creaţiei lor trebuie să-l reprezinte publicul? Ce spuneţi despre faptul că în 1966 din cei 500 membri ai Uniunii Artiştilor Plastici care locuiesc în Bucureşti peste 300 n-au vîndut nici o lucrare? Trecînd pe la magazinele cu vînzare şi interesîndu-ne de numele unora pe care îi ştim că apelează la bunăvoinţa dumneavoastră am avut chiar surpriza să aflăm că nici n-au adus vreodată, aci, vreo lucrare, sau au adus cîndva cîte una, mai mult de formă, emiţînd pretenţii la preţ, cum spune proverbul, ca omul scump la tărîţe...

— Sigur, faptele sînt foarte complexe, şi noi ne dăm seama că trebuie făcut ceva. Posibilităţile ca înseşi muzeele să-şi achiziţioneze lucrările care le interesează mi se par a fi remedii aduse situaţiilor de care vorbeaţi şi care, într-adevăr, sînt generatoare de erori. Prea puţini oameni, oricît de buni artişti şi critici ar fi, hotărăsc în prezent soarta operelor de artă plastică. Dumneavoastră, de pildă, la redacţie aveţi lucrări de artă plastică?

— Nu numai la noi, dar şi în alte redacţii nu există nici-un tablou, nici o sculptură. Ne bucurăm însă că există în depozite...

— Lăsînd gluma la o parte, totuşi nu instituţiile dumneavoastră ar trebui să hotărască cum să-şi decoreze interioarele? De ce să se dea toţi banii C.S.C.A. şi să hotărască 10 oameni pentru o ţară întreagă? Comisiile de mari specialişti să rămînă pentru acţiunile de mare amploare, care să achiziţioneze, aşa cum spuneaţi, lucrările care se remarcă în mod deosebit, să alcătuiască expoziţiile pentru străinătate etc.

— Nu sîntem specialişti, în principiu subscriem însă unor asemenea opinii dacă ele duc la schimbarea acelei mentalităţi potrivit căreia „Fondul" este totul, dacă se apropie plastica de viaţa cotidiană a omului, dacă acesta ia contact cu ea nu numai din expoziţii. Legat de aceasta, care credeţi că este explicaţia că mulţi artişti nu vînd celor ce doresc să-şi decoreze interioarele locuinţelor, omului, zis simplu, obişnuit?

— După părerea mea, în esenţă, lucrurile stau astfel: producţia multor artişti, mai ales dintre cei ce se străduiesc cu orice preţ să fie moderni şi originali, uneori uitîndu-şi experienţe şi succese bune, nu interesează publicul larg, pe cumpărător.

Dialogul cu tovarăşul SPIRU CHINTILĂ, deşi pe aceeaşi temă, a avut şi multe coordonate strict practice, „Fondul Plastic" fiind acela care se ocupă direct de gospodărirea operelor create de artişti.

— Să pornim tot de la o cifră: după alegerea celor 3 000 de lucrări pe care, mai bune — mai rele, le-a plătit statul, au rămas nu mai puţin de 37 000! Ce s-a întîmplat cu ele? Nu vor fi fost toate excepţionale, dar de vreme ce s-au prezentat în faţa unor comisii înseamnă că, măcar pentru un apartament, pot ocupa un spaţiu pe care nu trebuie să-l ocupe ororile produse în serie de Zogu Zaharescu, pictura scabroasă de gang, acea ţigancă pe care se cer 200 de lei dacă are un sîn gol, 300 dacă îi are pe amîndoi şi 4-500 dacă e goală complet.

— Mi-e greu să vă spun ce s-a întîmplat cu aceste lucrări. Noi avem două magazine cu vînzare, cine doreşte se duce să expună. Se vinde şi în rate, la înţelegerea cumpărătorului cu artistul.

— Aveţi două magazine? Nu este cam exagerat spus? Cel de pictură (str. Oneşti) nu poate expune mai mult de 10-15 lucrări... Şi sînt 2 000 de artişti şi au rămas neachiziţionate 37 000 de lucrări doar într-un an! Ori „marfa" aceasta se vinde pe văzute. Vrem să vă întrebăm: credeţi deci, că se face un comerţ normal la noi cu creaţia plastică?

— Absolut, nu.

— De ce?

— Ar trebui să întrebaţi Sfatul Popular al Oraşului Bucureşti, Sfaturile populare ale altor oraşe şi regiuni. Dacă ne-am transforma în nu ştiu ce magazin de mărunţişuri şi ne-am exprima cererile de spaţiu pentru expunere poate am găsi înţelegere.

— Se pare că însul ştie şi să facă comerţ mai bine decît unii specialişti ai dv.! Să facem acum o anchetă în stradă, veţi vedea că nici 1% din cetăţeni nu sînt informaţi în legătură cu existenţa „magazinelor" de vînzare ale Fondului Plastic. Ce fel de reclamă, şi cu ce frecvenţă se face operei de artă plastică destinată publicului larg?

— Ceea ce spun este drept. Dar aici ziarele ar trebui să-şi facă şi autocritica. Dacă apare o carte, fie şi a unui începător, o carte mediocră, se scrie despre ea de mult mai multe ori decît despre... expoziţii mari, cu zeci şi poate sute de lucrări ale unui artist plastic. „Contemporanul" a scris despre expoziţia de artă decorativă zilele acestea, cînd o închidem. Cu Bienala s-a întîmplat la fel. Ce putem face noi în acest sens? Cît de mult ne sprijină, să zicem „Scînteia tineretului" — e vorba doar de cultivarea gustului tineretului?

— Este drept, destul de puţin. Iniţiativa, motorul ar trebui să se găsească, totuşi, la dumneavoastră. Reprezentaţi o „breaslă" şi trebuie să acţionaţi în numele ei, nu să aşteptaţi. Sîntem de acord că trebuie să fiţi sprijiniţi mai mult în ceea ce priveşte spaţiul — (nu credem de exemplu, că nu se poate găsi în Bucureşti posibilitatea aceasta!).

— Au făcut, edilii noştri, din vechi şi reputate săli de expoziţie, croitorii şi tutungerii! Ne zbatem să-i convingem, de pildă, că n-ar fi o pierdere prea mare pentru public dacă ar da artiştilor plastici sala pe care o ocupă lîngă „Air France" — o mică „poştă", de vreme ce sînt alte cîteva asemenea unităţi la o distanţă doar de cîteva sute de metri. Pentru noi este excelentă, aşa mică cum este, ar aduce şi venituri mari.

— Notăm şi vom solicita răspunsul Sfatului. Dar în alte oraşe? De ce nu folosiţi prilejul pe care ni-l oferă, vara, litoralul?

— Întrebaţi conducerea Sfatului popular orăşenesc Constanţa de cîte ori am intervenit să ne dea un spaţiu cît de mic la Mamaia; le-am făcut demonstraţia cîştigurilor, chiar şi băneşti. Cum ne-aţi ajutat dv., aşa ne-au ajutat şi dînşii! Fostul preşedinte al unui sfat orăşenesc, fiindcă nu avea nici un fel de educaţie plastică a decretat (în 1966!) că... lucrările reprezentînd naturi moarte nu sînt „specifice" artei noastre şi a refuzat să le primească pentru muzeu. Dacă va face cineva un sondaj poţ să-i spun şi alte nume de asemenea oameni care „înţeleg" la fel arta plastică şi care, de la locurile pe care le ocupă în administraţie, o „ajută" proporţional cu aceste opinii.

— După părerea noastră ar trebui spuse aceste fapte. Nu se vor putea remedia altfel. Revenind însă la iniţiativa care trebuie să aparţină Fondului Plastic în popularizarea operei de artă ne întrebăm de ce nu se apelează, totuşi, la formule mai ingenioase, care ar sta la îndemînă. Ne întrebăm de ce nu se colaborează mai îndeaproape cu televiziunea. Este un mijloc excelent de a-i arăta omului ce poate găsi. Cu presa la fel. Ne întrebăm, de asemenea, de ce nu se organizează, vara, în Parcul Herăstrău, în localul unde se organizează expoziţiile de desene ale copiilor, expoziţii permanente cu vînzare. „Lunile artelor plastice" — cu sute de lucrări expuse, din toate stilurile, cu preţuri care să convină publicului, cu o reclamă bună (afişe, presă, televiziune, radio) ar fi, sîntem siguri, de mare succes. Sau, de ce nu se organizează, în sălile şi la proporţiile ultimei expoziţii „Tonitza", asemenea expuneri, conţinînd şi mici încăperi decorate spre exemplificare, pentru educaţia publicului?

40 000 de lucrări. Trei mii care intră în depozite sau, cel mai fericit, în expoziţii, la case de cultură. 37 000 care — cine ştie ce drum iau şi de care omul ar avea nevoie. 18 000 000 lei cărora li se schimbă destinaţia. O mentalitate anormală: „nădejdea-n Fond şi C.S.C.A...." Anularea, în bună măsură, din motive mărunt-administrative a scopului esenţial al unor opere de artă — contribuţia la educarea estetică a publicului larg...

Nu sînt aceste probleme demne de a fi discutate într-o confruntare de opinii care să ducă la măsuri practice?

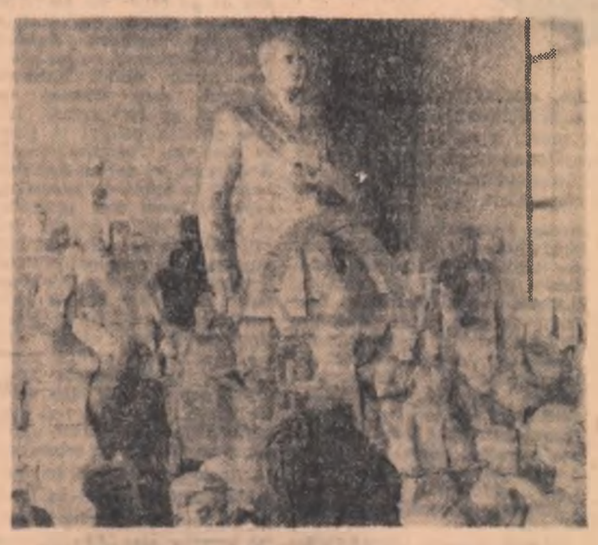

...Milioane într-un depozit! Pentru cine au fost achiziţionate aceste lucrări, azi uitate?

CINEMA

MAICA IOANA A ÎNGERILOR
rulează la Patria (orele 10; 12,45; 15,30; 18,15; 21).

CARTEA DE LA SAN MICHELE
rulează la Republica (orele 9; 11,15; 13,45; 16,15), Festival (orele 9; 12; 15,15; 18,30; 21), Feroviar (orele 8,30; 11; 13,30; 16; 18,30; 21), Floreasca (orele 8,30; 11; 13,30; 16; 18,30; 21).

DIMINEŢILE UNUI BĂIAT CUMINTE
rulează la Republica (orele 9,30; 11,45; 14; 16,30; 18,45; 21,15).

MONDO CANE
rulează la Luceafărul (orele 9,30; 13; 16,30; 20), Bucureşti (orele 9; 12,30; 16,30; 20), Flamura (orele 9; 12,30; 16; 19,30), Griviţa (orele 9,30; 13; 16,30; 20).

EL GRECO
rulează la Capitol (orele 9; 11; 13,15; 15,30; 18; 20,30), Melodia (orele 9; 11,15; 13,30; 16; 18,30; 21), Modern (orele 9; 11,15; 13,30; 16; 18,30; 21).

MOŞ GERILĂ
rulează la Lumina (orele 9; 11,15; 13,30; 15,45; 18,15; 20,30), Unirea (orele 15,30; 18; 20,30), Moşilor (orele 15,30; 18; 20,30).

FALSTAFF
rulează la Victoria (orele 9; 12; 15; 18; 20,45), Miorița (orele 9; 11,15; 13,30; 16,45; 18,15; 20,30).

PLAJA
rulează la Union (orele 15,30; 18; 20,30).

RÎDEM CU STAN ŞI BRAN
rulează la Doina (orele 11,30; 13,45; 16; 18,15; 20,30), Popular (orele 15,30; 18; 20,30).

CICLONI ANTICICLONI, FRONTURI, DIN PĂMÎNT ŞI FOC, ORAŞUL INTERZIS, INELUL FERMECAT şi UNIREA
rulează la Timpuri Noi (orele 9—21 în continuare).

SANJURO
rulează la Giuleşti (orele 10,30; 15,30; 18; 20,30), Arta (orele 9; 14; 18; 18,15; 20,30).

OMUL DIN RIO
rulează la Înfrăţirea (orele 13,30; 15,45; 18; 20,30), Cotroceni (orele 14; 16; 18,30; 20,45).

BALADA DIN HEVSURSK
rulează la Excelsior (orele 9,45; 12; 14; 16; 18,15; 20,30), Rahova (orele 15,30; 18; 20,30).

ACEI OAMENI MINUNAŢI ÎN MAŞINILE LOR ZBURĂTOARE — cinemascop
rulează la Dacia (orele 8,30; 13,30; în continuare, 16; 18,30; 21).

POVESTEA PROSTIEI MELE
rulează la Buzeşti (orele 15,30; 18; 20,30).

BARBĂ ROŞIE
rulează la Cosmos (orele 16; 19,30).

DIPLOMATUL GOL
rulează la Crîngaşi (orele 15,30; 18; 20,15), Cotroceni (orele 15,15; 18; 20,45), Clubul uzinelor Republica (orele 15; 17,30; 20).

GIUSEPPE LA VARŞOVIA
rulează la Bucegi (orele 9; 11; 13; 15,30; 18; 20,30), Lira (orele 15; 17,45; 20,30).

NEVESTE PERICULOASE
rulează la Gloria (orele 9,15; 11,30; 13,45; 16; 18,15; 20,30), Aurora (orele 8,45; 11; 13,15; 15,30; 18,15; 20,30).

GOLGOTA
rulează la Tomis (orele 9; 11,15; 13,30; 16; 18,15; 20,30), Drumul sării (orele 15,30; 18; 20,30).

ÎN NORD, SPRE ALASKA !
rulează la Flacăra (orele 15,30; 18; 20,30).

ZILNIC ● Ştiri însemnări comentarii ● Ştiri însemnări comentarii ● Ştiri însemnări

DE PESTE HOTARE

Aspect de la o recentă demonstrație desfășurată la Toronto (Canada) împotriva agresiunii S.U.A. în Vietnam

Eșecul lui „Cedar Falls"

În zona denumită „Triunghiul de fier", situată în imediata apropiere a Saigonului, a luat sfîrșit operațiunea „Cedar Falls", declanșată în urmă cu 18 zile de trupele americane. În ciuda campaniei propagandistice în jurul acestei operațiuni, comunicatele militare nu vorbesc despre contacte serioase cu patrioții. Au avut loc „ciocnirii sporadice", anunță un comunicat saigonez.

Corespondenții de presă au semnalat, marți după amiază, lupte între patrioți și trupele americano-saigoneze în apropierea bazei militare americane de la Bong Son, precum și în provincia de coastă Binh Dinh. Mai multe plutoane de soldați saigonezi ce asigurau paza bazei de la Bong Son au fost distruse.

„Golpiștii"

Faima Uruguayului de „Elveție a Americii Latine" se deteriorează mereu. După accentuatele dificultăți economice și recrudescența conflictelor sociale, un alt fenomen îngrijorător vine să destrame vălul idilic țesut ani de zile în jurul „oazei stabilității pe continentul sud-american". Presa din Montevideo, semnalează existența unei agitații în rîndul militarilor. Într-o corespondență din capitala uruguayană, NEUE ZÜRCHER ZEITUNG relevă că „pentru prima oară în istoria modernă a țării, golpismul (termen care definește sistemul loviturilor de stat militare n.n.) a devenit un element care trebuie luat în considerare".

Apariția în scenă a ceea ce în limbaj specific se numesc „gorilele" uruguayene își are, se pare, începutul în perioada premergătoare alegerilor din octombrie trecut. Aripa extremistă a partidului Blancos, aflat atunci la putere plănuise să încalce acordul care prevedea — conform sistemului „scrîncîobului electoral" — predarea frînelor guvernării celuilalt partid „tradițional" — Colorados. Pentru a se menține unii din liderii lui Blancos au recurs la promovarea unor „gorile" din cadrul armatei. Unul mare număr de ofițeri le-au fost făcute promisiuni dintre cele mai surîzătoare pentru a se ralia acțiunii Blancos. Pentru început a fost acordată de cauză partidului Colorados.

Există însă indicii, că grupările de dreapta și sprijinitorii lor din afară nu intenționează să renunțe la „inițiative". Un grup de ofițeri superiori, în frunte cu comandantul regiunii militare Montevideo, generalul Aguerondo, a prezentat autorităților civile — după unele indiscreții din sferele oficiale — cereri care tind spre crearea unui „regim preferențial" pentru vîrfurile militare. Ar fi vorba despre revendicări care merg de la „favoruri materiale" și pînă la un amestec direct în orientarea politică a țării. Pe de altă parte, se vorbește insistent în capitala uruguayană despre legăturile care ar exista între „turbulenții" din armata Uruguayului și „gorilele" din unele țări latino-americane. „Unele cercuri din afară — notează NEUE ZÜRCHER ZEITUNG în corespondența citată — se gîndesc că un regim forte în Uruguay, ar oferi un bloc solid îndreptat împotriva subversiunii radicalilor de stînga, bloc care să cuprindă cele mai bogate țări ale regiunii".

Dacă „golpismul" va găsi teren de dezvoltare în „calma republică orientală" rămîne de văzut. „Gorilele" și-au făcut însă apariția în arenă.

Pînă nu demult, uruguayenii, obișnuiau să spună: „Como Uruguay no hay" („Ca Uruguayul nu există"). Acum expresia e utilizată cu amărăciune în sens ironic.

E. R.

Insemnări din Cehoslovacia

Întîlnire cu Bratislava (II)

Galeriile slovace de artă concentrează în ele opere dintre care unele cu o vechime de mai bine de 1.200 de ani. Pătrunzînd în galerie am urmărit evoluția omului în plastică, de la compunerea sa, în perioada post-gotică, pînă la descompunerea lui în linii și culori de către suprarealiștii contemporani.

În prima sală, plastica secolelor VIII—XII: crucifixe, madone, criști, apostoli - rigizi, reci, cu fețe inexpresive. Pe o placă de ceramică, un contur abia schițat, în care mai mult bănuiești omul decît îl găsești. Aceleași figuri în secolul XII și prima jumătate a secolului al XIII încep să capete o ușoară mișcare, observîndu-se tendința artistului de individualizare, încercarea de a obține măcar un strop de căldură omenească, pentru ca spre sfîrșitul secolului al XIII-lea stilul gotic să apară în toată plenitudinea sa, exprimat în special în statui și basoreliefuri viu colorate, în uși de altar de o valoare istorică și artistică impresionantă. Mă opresc surprins, ca și alți vizitatori, în fața „Cinei cea de taină". Cu cît o privesc mai mult cu atît mai puternic trăiesc senzația că-n ea nu se află nimic sfînt, în afară poate de genial pe care și l-a risipit un meșter, un „Manole" al slovacilor. Se bea și se mănîncă cu poftă, cu lăcomie. Unul dintre apostoli a adormit cu capul pe masă, altul cu capul ridicat se linge pe buze, un altul se uită disperat în farfuria goală. În prim plan, Iuda, cu punga de arginți atîrnată pe spate, are figura speriată a avarului urmărit. O mînă îi este vîrîtă lacom în mîncarea din farfurie, iar cealaltă ține cureaua pungii, să-i simtă continuu greutatea. Exprimă lăcomia omenească cu o fantastică putere. Lîngă el, un alt apostol aruncă o privire pofticioasă, vicioasă, undeva dincolo de masă, unde se bănuiește fusta femeii care le-a adus bucatele. Hotărît că artistul a făcut o glumă, dînd chip și îmbrăcînd în haină de sfînt viciile pămîntești.

Treptat, locul pietrei și al lemnului îl ia pînza și uleiul. O „naștere". Elementul „sfînt" se pierde, dispare în minuțiozitatea detaliului de peisaj pe care-l servește și căreia îi este subordonat și nu invers ca în multe din picturile spaniole, de pildă, aparținătoare aceleeași epoci. Folosind motive bisericești, artistul admiră natura cu toate frumusețile ei, îl surprinde pe om, omul simplu, ținînd coarnele plugului, sau aplecat asupra mesei de lucru, indiferent și străin la ceea ce se întîmplă în lumea divinităților, sau poate doar privind cu o curiozitate de spectator ca în unele din pînzele lui Breugel. Se continuă aș a încă cîteva secole, pînă cînd brutal, intervine epoca idealismului religios. Peisajul dispare, rămînînd doar chipul împietrit pe un fundal aurit. În toate tablourile aceeași față ridicată către cer, aceeași ochi, puțin dați peste cap. Deosebim greu tablourile unele de altele. Vechimea lor le dă însă o valoare unică, ca și celor din perioada post-gotică de altfel.

Începe pictura secolelor XVIII—XIX, aproape în exclusivitate laică. Importante și evidente influențe rembrandiene, vizibile cu ușurință mai ales în clarobscurul predominant. Meșterii olandezi, germani și austrieci și-au pus pecetea pe cele mai multe dintre pînze. Apar primele tablouri cu scene de muncă, și o dată cu ele o notă originală, aparte. De regulă, ateliere unde se topește metalul. Focul viu din cuptor, cu lumina lui puternică, aproape orbitoare, are o funcție precisă în tablou: evidențiază omul, cînd dărîmat de munca înrobitoare, încovoiat peste un drug de metal, cu o față obosită, tristă, lipsită de speranță, cînd, într-un alt tablou, dirz, cu chipul conturat din cîteva linii dure și cu ochi în care se reflectă parcă toată lumina cuptorului, toată dogoarea și forța sa.

Într-o altă sală, sînt expuse pînze ce evocă ocupația fascistă. Violet, roșu, negru — negru, roșu și violet. În tablou, singura lumină o dă sîngele, care se risipește parcă în tine. 24 de ore, 240.000 de oameni omorîți numai în Slovacia. În tablouri parcă s-a adunat tot sîngele vărsat. Unele dintre pînze sînt triste, aproape deprimante. Ai impresia că nu există nici o scăpare. Sîngele trebuie să curgă, să intre în pămîntul ars, să se facă una cu negrul acestuia... privești și cauți o pată de speranță, de lumină, o culoare care să îmbărbăteze...

Trecem într-o altă sală și am impresia că pe alt plan ne aflăm din nou în fața unui început. Chipul omului își mai păstrează o vreme conturul adunat în cîteva linii, apoi în cîteva pete de culoare, ca treptat să se piardă, să se divizeze, să devină cînd o piramidă secționată, cînd o sumă de corpuri geometrice sau o orgă de culori explodînd din mijlocul tabloului spre marginile sale. Privesc și parcă m-aș întoarce în sălile stilului gotic...

Ieșim din muzeu. Băieți și fete, mai ales fete, de o frumusețe deosebită, dau străzii farmec și animație...

PETRU ISPAS

pe scurt

DUBNA: OMAGIU ACAD. H. HULUBEI

La Dubna s-a deschis sesiunea ordinară a Comitetului împuterniciților statelor membre ale Institutului Unificat de Cercetări Nucleare. Președinte al acestei sesiuni a fost ales Petrosianț, președintele Comitetului de stat pentru energie atomică al U.R.S.S. Raportul despre activitatea Institutului unificat pe anul 1966 și despre sarcinile pe anul 1967 a fost prezentat de acad. N. N. Bogoliubov, directorul institutului.

În prima ședință a sesiunii, A. M. Petrosianț a dat citire unui mesaj de salut adresat de direcția institutului academicianului Horia Hulubei, cu prilejul celei de-a 70-a aniversări a zilei de naștere. Mesajul a fost predat apoi împreună cu un dar reprezentantului român, acad. Șerban Țițeica, spre a fi transmise sărbătoritului.

Cancelarul Kiesinger și ministrul de externe Brandt au raportat grupurilor parlamentare creștin-democrat și, respectiv, social-democrat asupra rezultatelor convorbirilor pe care le-au avut la Paris cu oamenii de stat francezi. Cancelarul a declarat că vizita „a dat un nou impuls relațiilor franco-vest-germane". La rîndul său, Willy Brandt a spus că divergențele de păreri nu înseamnă neapărat antagonisme. El a arătat că întrevederile de la Paris au permis să se examineze cu realism problemele bilaterale și multilaterale. Ministrul a precizat că cele două părți au căzut de acord asupra existenței interesului comun pe planul relațiilor cu țările din Europa răsăriteană, a posibilităților de colaborare bilaterală în domeniile cultural, economic științific și tehnic.

La invitația directorului general al întreprinderii de comerț exterior din R. P. Ungară „Tehnoimpeks", la Budapesta au sosit marți președintele concernului „Renault", Jean Louis Dreyfus, și directorul general al concernului, Jean Myon.

După cum menționează agenția M.T.I., vizita reprezentanților concernului francez este legată de recenta încheiere a acordului dintre „Tehnoimpeks" și „Renault" cu privire la crearea în R. P. Ungară a unei uzine de motoare Diesel.

221 DE AMENDAMENTE

Congresul brazilian a aprobat marți un număr de 221 de amendamente la proiectul noii constituții al cărui text definitiv va fi votat la sfîrșitul acestei săptămîni. Amendamentele adoptate de Congres au fost primite favorabil de către Comisia specială parlamentară.

Printre amendamentele aprobate figurează unul prin care se cere o majoritate de două treimi din voturile congresului pentru a hotărî suspendarea imunității parlamentare în caz de stare excepțională, un amendament care garantează libertatea convingerilor politice și filozofice, iar un altul care cere aprobarea Congresului federal pentru desemnarea membrilor Tribunalului militar suprem. Un alt amendament, cu unele mici modificări, se referă la dispozițiile actualei constituții privind drepturile și garanțiile individuale.

Conform ultimelor statistici, la mijlocul anului trecut, numărul aparatelor telefonice se ridica în întreaga lume la 200 milioane. În ceea ce privește densitatea, S.U.A. ocupă primul loc

Președintele Johnson a anunțat marți în cadrul unei conferințe de presă că bugetul militar al S.U.A. va fi în anul fiscal 1967/68 de cel puțin 73 miliarde dolari. Această sumă reprezintă o creștere cu 5 miliarde dolari față de cheltuielile militare ale anului fiscal în curs, cheltuieli care au depășit deja cu aproximativ 8 miliarde dolari, adică cu 13,5 la sută, previziunile făcute în ianuarie 1966. Bugetul militar va reprezenta 54 la sută din totalul cheltuielilor prevăzute în anul fiscal 1967/68, care după cum a anunțat președintele Johnson în mesajul său anual despre „Starea Uniunii", va fi de 135 miliarde dolari.

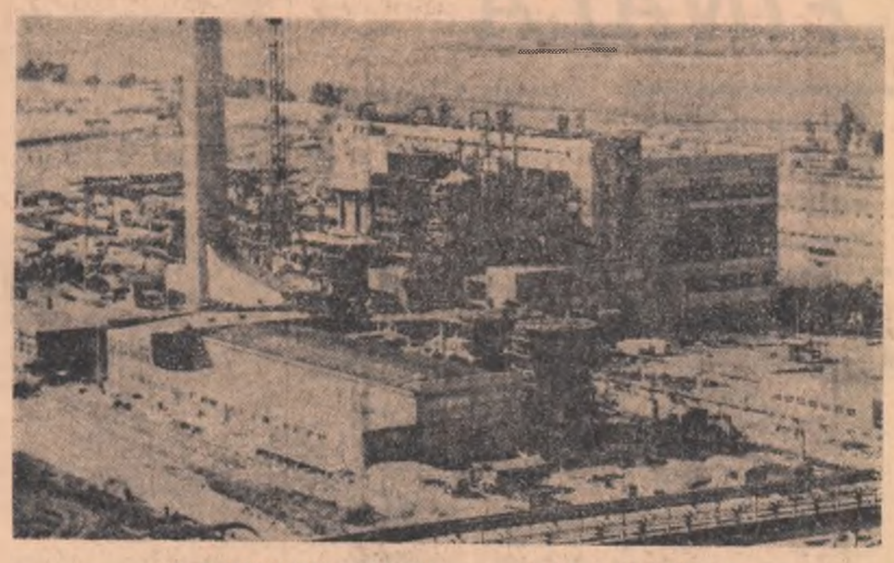

R. P. BULGARIA. — Imagine a combinatului chimic Vrața

DEMISIA GUVERNULUI CHILIAN

Senatul chilian a refuzat marți, cu 23 de voturi contra 15, să aprobe cererea președintelui țării, Eduardo Frei, de a întreprinde o vizită oficială în S.U.A., la invitația președintelui Johnson, în primele zile ale lunii februarie.

La puțin timp după ce a devenit cunoscută această hotărîre, guvernul și-a prezentat demisia. Un purtător de cuvînt al guvernului demisionar a anunțat că președintele Frei va rosti o cuvîntare radio-televizată în care se va ocupa de situația creată.

Potrivit agenției FRANCE PRESSE, cercurile apropiate de palatul prezidențial au apreciat că situația „este extrem de gravă". Într-adevăr, este pentru prima oară în istoria de 145 ani a Republicii Chile, cînd parlamentul nu permite președintelui să facă o vizită în străinătate. În cercurile diplomatice din Santiago de Chile se consideră că hotărîrea Senatului reprezintă, înainte de toate, o lovitură dată prestigiului președintelui Johnson.

Cu toate că senatorii nu au explicat votul lor, observatorii din capitala chiliană consideră că reprezentanții Frontului de acțiune populară, o coaliție alcătuită din socialiști și comuniști, s-au împotrivit vizitei lui Frei în S.U.A. din cauza politicii Washingtonului în Vietnam.

Unele surse au declarat că Frei ar putea să facă această vizită chiar fără aprobarea Senatului, dar în cercurile oficiale știrea a fost dezmințită întrucît, dacă ar proceda astfel, președintele Frei ar crea o problemă constituțională. Potrivit constituției Republicii Chile, de fiecare dată cînd trebuie să părăsească țara, președintele are obligația de a solicita aprobarea Senatului.

Mesajul deținutului nr. 213

Învingînd dificultăți enorme, străbătînd, ascuns cu grijă, granițe și mări, la redacția săptămînalului londonez OBSERVER a ajuns un mesaj scris într-una din temnițele britanice din Aden. Documentul aduce o serie de dezvăluiri care autoritățile britanice ar fi ținut foarte mult să nu ajungă la cunoștința opiniei publice.

Faptul nu este întîmplător. Abia în urmă cu două luni, un raport special al „Comitetului pentru amnistie internațională" menționa torturile la care au fost supuși deținuții politici în închisorile din Aden. Era vorba despre victimele campaniei de „intimidare", lansată de comandamentul trupelor britanice din Aden,împotriva locuitorilor acestui teritoriu care au intensificat în cursul anului trecut lupta împotriva dominației coloniale. Șocul resimțit a fost atît de puternic încît a declanșat o vie reacție în presa britanică. Juristul Rodric Bowen a fost însărcinat de ministerul afacerilor externe, Brown, să efectueze o anchetă asupra metodelor folosite de autoritățile din Aden cu prilejul arestării, anchetării și deținerii persoanelor considerate ca fiind „suspecte". Raportul lui Bowen, fără ca să confirme sau să infirme exactitatea dezvăluirilor, s-a mărginit numai să facă o serie de recomandări privind schimbarea metodelor polițienești și juridice folosite în Aden.

Și iată că acum, OBSERVER a publicat mesajul primit dintr-o temniță a acestei colonii. Autorul lui este Mohammed Ali Shamsher care semnează „deținutul nr 213 din centrul de detențiune Al-Mansoora". Textul conține numeroase detalii privind torturile și brutalitățile la care deținuții politici sînt supuși de către militarii englezi.

Shamsher arată cum în zorii zilei de 23 iulie 1966, un grup de militari englezi, condus de un ofițer din serviciul secret, a pătruns în locuința lui din regiunea Bandar Sheikh. Împreună cu un prieten, Samir Abdul Rahman Shamiri, care dormea în casa lui, au fost urcați într-o dubă a poliției în timp ce casa era percheziționată. A doua zi, cei doi au fost îmbrăcați în haine de pușcăriaș, capetele le-au fost acoperite cu saci de iută și au fost urcați într-un camion militar, după care nu s-au mai întîlnit. Transportat la fortul Ras Morbut, Shamsher descrie chinurile suferite: „Am fost întîmpinat de un ofițer din serviciul secret, care a spus: „Bun venit ucigașule. Spune-ne repede care sînt prietenii tăi". Nu a putut să afle nimic de la el și, atunci, a ordonat să fie dus în celula nr. 11. Acolo a fost primit de cinci soldați englezi care l-au lovit cu bastoane de cauciuc și patul armelor spunînd: „Putem să facem cu el ce vrem, așa ne-a spus ofițerul nostru".

În continuare sînt descrise amănunte izbitor de asemănătoare cu cele relatate atît de zguduitor de Sidney Lumet în filmul „Colina". „În numeroase ocazii, cînd începeam să mănînc hrana proastă care consta dintr-o ceașcă cu ceai și o bucată de pîine uscată, ușa celulei se deschidea brusc și, apărea un soldat, care-mi lua mîncarea din față și mă scuipa. Apă primeam la cîte trei zile într-o mică cutie din material plastic. Cînd trebuia să-mi iau hrana din cealaltă parte a coridorului, alergam cît mă țineau picioarele în timp ce soldații mă loveau în permanență cu bastoane".

„În camera de interogatorii de la etaj — continuă autorul mesajului — în timp ce mi se puneau întrebări, un ofițer îmi lua deodată mîna și o punea pe un fir negru. Imediat prin corp treceau șocuri electrice. De cîteva ori, în cursul interogatoriilor, am fost supus unor asemenea șocuri. În noaptea de 30 septembrie 1966, în celulă au pătruns patru soldați din regimentul Yorkshire, m-au legat și au început să mă lovească peste tot corpul. Ne-am plîns unui medic despre torturile la care am fost supuși și el ne-a spus: „Nu aveți nimic. Luați această tabletă și vă veți face bine". După 70 de zile de interogare, Shamsher a fost dus în tabăra de detențiune.

Cu prilejul dezbaterilor în această problemă care au avut loc în Camera comunelor, ministrul englez al afacerilor externe, Brown, a declarat că reprezentanții Crucii Roșii Internaționale au avut toate posibilitățile să viziteze închisorile și taberele de detențiune din Aden. Dar iată ce spune, în legătură cu aceasta, autorul mesajului publicat de OBSERVER: „Cînd reprezentantul Crucii Roșii a venit în celula mea nu am avut voie să-i vorbesc și nici măcar să privesc spre el. Mai tîrziu, am aflat că acestuia i s-a permis să viziteze Fort Morbut numai cu condiția să nu fie dezvăluită identitatea lui și să nu converseze cu deținuții".

Aceasta este depoziția scrisă a unui locuitor din Aden privind situația deținuților politici din colonie. Apariția ei în coloanele unui ziar care se bucură de un mare prestigiu în Anglia a pus într-o serioasă încurcătură autoritățile britanice. Lucrul acesta pare să fi fost prevăzut dealtfel de Observer care a intitulat sugestiv aceste dezvăluiri: „White Hall (reședința guvernului englez N. R.) în fața unor noi mărturii privind torturile din Aden".

P. NICOARĂ

Sărbătoarea Tunisiei

Poporul tunisian sărbătorește la 18 ianuarie Ziua luptei pentru independență. În urmă cu 15 ani, autoritățile colonialiste, încercînd să lichideze mișcarea de eliberare națională au arestat pe conducătorii partidului „Neo Destur" și ai altor organizații progresiste. Ca răspuns la acțiunile autorităților, în întreaga țară au avut loc mari greve, demonstrații și mitinguri. În numeroase orașe, printre care la Siax și Bizerta au avut loc ciocniri între participanții la aceste acțiuni și armată.

După dobîndirea independenței, Tunisia a obținut importante succese. Toate trupele străine au fost evacuate de pe teritoriul Tunisiei. După naționalizarea la 12 mai 1964 a tuturor pămînturilor aparținînd coloniștilor, în Tunisia a fost lichidată o bază importantă a dominației coloniale.

Concurs de alergări pentru copii la Hamburg

Declarația președintelui congolez

„Republica Democratică Congo și Belgia vor trata de acum înainte ca două state libere și independente, fără a mai fi nevoie de intervenția unei societăți care a dispărut din circuitul economic al Congoului și care nu mai are nici o existență juridică pe pămîntul nostru", a declarat marți președintele Mobutu, într-un interviu acordat agenției congoleze de presă.

Bormann în Argentina?

Martin Bormann, fostul adjunct al lui Hitler, se află în viață și se găsește în Argentina, afirmă ziaristul american Myron Brenton într-un articol publicat, în exclusivitate, de revista „Argosy". Două fotografii inedite însoțesc acest articol. Ele au fost realizate de un fotograf care dorește să-și păstreze anonimatul și îl reprezintă pe Bormann în ascunzătoarea sa situată în munții Anzi. Fotografiile seamănă foarte mult cu o a treia imagine oficială, a adjunctului lui Hitler, deși aceasta a fost făcută în urmă cu 20 de ani.

Brenton a refăcut traseul pe care Bormann l-a străbătut după ce a reușit să scape din încercuirea Berlinului. El a străbătut Tirolul, (Italia) unde a fost recunoscut și Spania. Aici s-a îmbarcat pentru destinația sa finală unde a ajuns în anul 1946 situată în regiunea Rio Negro, în apropierea graniței Argentinei cu Paraguay-ul. După cum arată ziaristul american, fotograful a relatat că ferma în care se ascunde Bormann se află pe o proprietate imensă, păzită de un mic grup de persoane înarmate. În această fortăreață se află întreg arsenalul compus din armament modern

FRANȚA. — Grande Opera din Paris, unul din cele mai frumoase teatre din lume

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Piața „Scînteii", Tel. 17.60.10. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".